

Nota van Antwoord

Zienswijzen Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2025

Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Drenthe
op 17 september 2024

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
1.1. Gevolgde procedure	3
1.2. Reacties op het Ontwerp NBP 2025	3
1.3. Verdere procedure	3
1.4. Leeswijzer	3
2. Wijzigingen NBP 2025	4
Ad 1. Aanpassen kaarten NBP 2025	4
Ad 2. Overige zienswijzen	4
3. Zienswijzen en REACTIES	5

1. INLEIDING

In deze Nota van Antwoord beantwoorden Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) de binnengekomen zienswijzen op het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2025 (NBP 2025). GS hebben het ontwerp NBP 2025 ter inzage gelegd om kennis te nemen van de zienswijzen naar aanleiding van de voorstellen van het ontwerp. De zienswijzen zijn in deze Nota van Antwoord verwerkt. In dit document is de argumentatie terug te lezen waarom zienswijzen wel of niet tot aanpassing van het NBP 2025 hebben geleid.

1.1. Gevolgde procedure

Bij de voorbereiding van het NBP 2025 is afdeling 3.4. Uniforme openbare voorbereidingsprocedure van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd.

Op 26 maart 2024 hebben GS het voorstel van het ontwerp NBP 2025 vastgesteld. In het ontwerp NBP 2025 staat aangegeven waar en welke (agrarische) natuur aanwezig is of ontwikkeld kan worden, hoe deze natuur beheerd en gerealiseerd kan worden en welke mogelijkheden er geboden worden voor landschapsonderhoud. Dit is het kader voor de subsidieverlening.

De betreffende stukken lagen vanaf 5 april 2024 zes weken digitaal ter inzage. Tijdens de periode van terinzagelegging kon eenieder een zienswijze op het ontwerp NBP 2025 indienen.

1.2. Reacties op het Ontwerp NBP 2025

Er zijn 28 zienswijzen ingediend op het ontwerp NBP 2025. De zienswijzen zijn afkomstig van particulieren, terrein beherende instanties, landbouwbedrijven en andere organisaties.

1.3. Verdere procedure

Op 17 september 2024 hebben GS deze nota en het definitieve NBP 2025 vastgesteld. Indieners die op het ontwerp NBP 2025 hebben gereageerd of belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten dat zij geen zienswijzen op het ontwerp NBP 2025 naar voren hebben gebracht, kunnen binnen zes weken na bekendmaking van het vaststellingsbesluit een beroepsschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland. Voor meer informatie over het indienen van een beroepsschrift verwijzen wij u naar www.provincie.drenthe.nl/loket/klachten-bezwaar/bezwaar-beroep.

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk drie zijn de zienswijzen op het ontwerp NBP 2025 voorzien van een reactie. De kolom "Zienswijzen" bevat de betreffende reactie van de inspreker. Wij hebben ervoor gekozen om deze reactie niet samen te vatten maar letterlijk weer te geven m.u.v. persoonsgegevens. In de kolom "Reactie op zienswijze" is de reactie beantwoord waarbij in kolom "Gevolgen", indien van toepassing, aangegeven is op welke wijze de reactie is verwerkt.

In hoofdstuk twee wordt een overzicht gegeven van de wijze waarop het NBP 2025 is aangepast als gevolg van de reacties. De wijzigingen op basis van de binnengekomen zienswijzen zijn te onderscheiden in Aanpassen kaarten NBP en Overige zienswijzen.

2. WIJZIGINGEN NBP 2025

De wijzigingen op basis van de binnengekomen zienswijzen zijn in een aantal onderdelen te onderscheiden:

1. Aanpassen kaarten NBP 2025
2. Overige zienswijzen

Ad 1. Aanpassen kaarten NBP 2025

Het NBP wordt jaarlijks aangepast op diverse onderdelen. Op basis van de zienswijzen zijn de beheertypenkaart en ambitiekaart op een aantal onderdelen aangepast.

Aanpassen beheertypenkaart

Het merendeel van de aanpassingen houdt o.a. verband met het op de topografische grenzen (TOP10NL) zetten van de betreffende beheertypen. Dit bleek nog niet overal te zijn gebeurd. Verder is de kaart geactualiseerd op basis van de (agrarische) natuur- of landschapsbeheertypen.

Aanpassen ambitiekaart

Er zijn voorstellen gedaan om percelen te begrenzen als N00.01 Nog om te vormen naar natuur. Niet alle verzoeken dragen bij aan een robuuste natuur, een robuust watersysteem en een robuuste landbouw. Voor de beoordeling van de verzoeken is getoetst op de criteria die afgelopen jaren zijn gebruikt om invulling te geven aan de bestuurlijke reservering (1000 ha). De criteria gaan over de vragen of een gebied onderdeel uitmaakt van de Natuurnetwerk Nederland (NNN) en/of Natura 2000. Ook wordt beoordeeld of het gebied bijdraagt aan de waterkwaliteit (KRW) en waterkwantiteit (watervast houden of waterberging). Ten slotte wordt gekeken of het gebied bijdraagt aan andere provinciale doelen, zoals de Drentse Bomen- en Bossenstrategie, of maatschappelijke wensen vanuit gebieden.

Ad 2. Overige zienswijzen

Het betreft vooral specifieke reacties over diverse onderwerpen.

3. ZIENSWIJZEN EN REACTIES

ZIENSWIJZEN EN REACTIES			
1.	namens stichting K.P. Boon		
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
<i>Natuurbeheerplan, uitbreiding natuurtype opengrasland op Boonspolder Annen.</i> Namens stichting K.P. Boon zijn indieners actief bezig om de biodiversiteit in de Boonspolder, Annen te vergoten. Een aantal natte graslanden vallen net buiten het agrarisch natuurdoeltype opengrasland. Om het beheer te verbeteren willen zij met een biologische boer dit grasland voor weidevogelbeer optimaliseren. Op deze oude weide komen zij regelmatig watersnip en andere vogels tegen. Door extensieve beweiding, rust en ruige mest denken indieners dat zij het nog interessanter kunnen maken. Het betreft: Primair objecten 64772 en 64773, secundair object 68250 allen binnen perceel ALO00 U 618. Indieners verzoekt ons dit perceel, of de genoemde objecten in te tekenen als open grasland. Hiermee kan de stichting K.P. Boon samen met agrariërs de biodiversiteit te verbeteren. Op het naastgelegen perceel ZLR L 418, is reeds al een plas dras gerealiseerd.		De door indieners voorgestelde graslandpercelen hebben connectiviteit met de huidige begrenzing, grondgebruik en openheid van het leefgebied open grasland. Ze kunnen het bestaand weidevogel mozaïek versterken. De voorgestelde percelen worden in de begrenzing open grasland opgenomen ter vervanging van het leefgebied dooradering.	Aanpassen beheertypen- en ambitiekaart
2.			
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
Graag maakt indiener van de mogelijkheid gebruik zijn zienswijze te geven op het Natuurbeheerplan Drenthe Versie 2025 (ontwerp) waarbij wordt aangegeven waar in Drenthe welke natuur aanwezig is of ontwikkeld kan worden. Graag zou indiener zien dat perceel, kadastraal bekend Emmen C 12924, begrensd wordt als N00.01, zodat ook dit perceel als natuur kan worden ontwikkeld.		Het perceel van indiener is aan drie zijden omsloten door bestaande natuur. Omvorming naar natuur draagt bij aan de robuustheid van het natuurgebied. De provincie staat positief tegenover het voorstel van indiener op het perceel te begrenzen op de ambitiekaart met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur.	Aanpassen beheertypen- en ambitiekaart

Reeds eerder werd het naastliggende landbouwperceel Emmen C 9127 omgevormd naar natuur.		De provincie gaat graag met indiener in overleg om de inrichting van de te begrenzen percelen verder af te stemmen met de provinciale natuurdoelen. Aangezien deze zienswijze ook betrekking heeft op de NNN-kaart 2024, voegen wij deze zienswijze ook toe aan de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	
3.			
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
<i>Verzoek aanpassing beheertype kaart. Betreft percelen Anloo X180 en X209.</i> In juli 2021 voorinzage ontwerp NBP kaart 2023 gekregen. Deze was gelijk aan de voorgaande jaren. Bij de uitkering beheersvergoeding 2023, die begin 2024 via NCD is ontvangen bleek dat de oppervlakte was verkleind. (van 15,67 ha naar 15,46 ha). Nu blijkt dat de kaart is aangepast. De wijziging is aangebracht rond de gebouwen Provincialeweg 6. Voorheen werd de kadastrale grens gehanteerd. Hier is nu aan alle zijden van afgeweken. Indiener verzoekt ons hierbij de wijzigingen terug te draaien. - Vanaf het begin is uitgegaan van de kadastrale grens. - De nieuwe grens die nu wordt gehanteerd is de grens van de beplanting. - Bij de aanplant dient afstand gehouden te worden met bebouwing (zuid en oost zijde). Open plek is aangelegd t.b.v. licht en zicht voor bewoners. - Westzijde is ontsluitingsweg en zodanig aangelegd dat bezoekers in kader van openstelling de auto daar kunnen parkeren. Deze hoeven dan niet in de berm van de Provincialeweg te staan.		Landelijke afspraak is om bij de intekening van de percelen topografische ondergrond (TOP10NL) te hanteren. Door een geautomatiseerde GIS-bewerking zijn afgelopen jaar grenscorrecties doorgevoerd. Dit was nodig omdat in veel gevallen de grens van het beheertype niet meer overeenkwam met de situatie in het veld. Het gebied van indiener is daarbij ook aangepast. Binnen het SNL mogen beheertypen kleine afwijkingen hebben. Wij hebben de open plek toegevoegd aan het bos. Daarmee is de oppervlakte van het bos met circa 0,15 hectare toegenomen. Hiermee ligt de oppervlakte meer in lijn met de oorspronkelijke subsidieaanvraag van indiener.	Aanpassing beheertypen-kaart en ambitiekaart
4.			
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
Met deze zienswijze wil indiener, namens Landgoed het Zwarte Water, graag de kaart van het concept Natuurbeheerplan 2025 aanpassen.		Op het landgoed het Zwarte Water ligt nog een perceel begrensd als N00.01 Nog om te vormen naar	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart

Deze aanpassing betreft het Landgoed het Zwarte Water te Pesse dat gerangschikt is onder de Natuurschoonwet en als doelstelling het behoud en ontwikkeling van natuurwaarden heeft. De aanpassing betreft een verplaatsing van de bestaande begrenzing in het centrale deel van het landgoed (N00.01, op de concept ambitiekaart 2025 in oranje aangegeven) naar de oostelijke en zuidoostelijke grens (op ingediende kaart in oranje gearceerd aangegeven). De geplande nieuwe natuur met bos/struiken van ongeveer 5 ha komt daarbij tegen de spoorlijn en tegen het recent aangelegde Zonnepark aan te liggen (zie ingediende kaart). Hiervoor willen indieners de bestaande landbouwgrond omvormen naar natuurgrond en wel zodanig dat de omzoming van het belendende zonnepark Zwarte Water (25 ha) sterk uitgebreid wordt. Deze omzoming gaat vervolgens aansluiten aan een bestaande poel en loopt aan de oostzijde, via de spoorbaan beplanting, door naar het bestaande bosopstand aan de noordzijde. Hiermee kan er een brede natuurlijke bosverbinding ontstaan tussen twee bosgebieden, waarin de kleine bestaande natuurpercelen worden opgenomen.		natuur op de ambitiekaart. Deze aanduiding maakt het mogelijk om landbouwgrond om te zetten naar natuur. Indiener verzoekt de provincie om deze begrenzing te verplaatsen naar de oost- en zuidoostelijke grens van het landgoed, zodat zij daar een bossingel kunnen aanleggen. De aanleg van de bossingel draagt bij aan de robuustheid van de bestaande natuur en zal de biodiversiteit verhogen. Gezien voorgenoemde redenen staan wij positief tegenover het voorstel om de begrenzing van het beheertype N00.01 op de ambitiekaart te verplaatsen. Indiener heeft voor zowel het ontwerp NBP 2025 als de ontwerp NNN-kaart een zienswijze ingediend. De vraag over het Natuurnetwerk Nederland wordt beantwoord in de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	
5.	Natuurmonumenten		
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
<i>1) Reservering Klenckerveld (NNN)</i> De voorstellen tot begrenzing van nieuwe natuur zijn begin 2022 door de ambtelijke werkgroep van de Commissie Landelijk Gebied (CLG) beoordeeld en gewogen. Voorstellen die aan de gestelde criteria voldoen zijn voorgelegd aan de CLG. Naast de nieuwe voorstellen zijn ook de twee bestuurlijke reserveringen (Kastelenakkers en het Klenckerveld) uit het vorige Natuurbeheerplan besproken en opgenomen in de tekst van het Natuurbeheerplan 2023. Indiener wil ons vragen om deze reservering te continueren en op te nemen in de tekst van het Natuurbeheerplan 2025. De gebiedsprocessen lopen immers nog. Bestuurlijke reservering: Het Klenckerveld 12,80 ha.		1) De reservering voor het Klenckerveld komt voort uit het NBP 2021. Hier staat het volgende vermeld: <i>“Tijdens de schriftelijke ronde heeft de CLG bij twee voorstellen haar zorgen geuit dat de begrenzing te vroeg komt en mogelijk het lopende gebiedsproces kan verstoren. In overleg met de betrokkende partijen is besloten om deze twee voorstellen om te zetten naar een bestuurlijke reservering. In het gebiedsproces kan met een kavelruil worden bekeken welke gronden vrij gemaakt kunnen worden. Bij de volgende herziening</i>	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart

<i>2) Ecologische Verbindingen Fochteloërveen</i> Naast het NBP 2025 hebben wij ook de NNN kaart ter inzage gelegd. De kracht van het Natuur Netwerk Nederland wordt gevonden door het realiseren van ecologische verbindingen tussen gebieden. Het is goed om te realiseren dat het gehele Fochteloërveen op dit moment geïsoleerd in het landschap ligt en dat op dit moment robuuste verbindingen naar omliggende natuurgebieden ontbreken. Indiener wil hier graag specifiek aandacht voor vragen. Goed functionerende ecologische verbindingzones van voldoende omvang zijn essentieel voor het goed laten functioneren van het NNN. <i>3) Ambitiekaart</i> Een perceel (akker) dat aan drie zijden wordt omsloten door bestaande natuur en essentieel is voor het herstel van de hydrologie van de aangrenzende natuur en is gelegen binnen het NNN (zie kaart NNN2022 en NNN2024) maar staat niet als 'N00.01 Nog om te vormen naar natuur' op de ambitiekaart. Indiener wil ons vragen om de Ambitiekaart behorend bij het Natuurbeheerplan 2025 aan te passen en het perceel als N00.01 te vermelden op de kaart. Op het bijgaande kaartje is het bewuste aan drie zijden door natuur ingesloten en met rood omrande perceel te zien dat gelegen is aan de zuidrand van het Drents Friese Wold (tussen Ten Darpe en Diever). <i>4) Beheertypenkaart</i> Indiener heeft de beheertypenkaart gecontroleerd en zou ons willen vragen om de volgende wijzigingen te verwerken in de kaart om deze meer in lijn te kunnen brengen met de daadwerkelijke situatie in het terrein: Fochteloërveen (oost) Indiener heeft het kaartbeeld in de deelgebieden Stallaan, Esmeergebied, Norger Petgaten en Schuilhoeve gecontroleerd. In dit deelgebied zijn er in	<i>van het Natuurbeheerplan wordt in principe deze begrenzing geeffectueerd. Indien het gebiedsproces in 2020 niet verder komt, wordt deze reservering ingezet voor begrenzing op een andere locatie."</i> In de volgende actualisatie van het NBP 2023 is gekozen om de begrenzing nog een jaar op te nemen. Het volgende staat vermeld: <i>"Naast de nieuwe voorstellen zijn ook de twee bestuurlijke reserveringen (Kastelenakkers en het Klenckerveld) uit het vorige Natuurbeheerplan besproken. De ambtelijke werkgroep stelt voor deze reserveringen nog een jaar in het Natuurbeheerplan op te nemen. De gebiedsprocessen lopen immers nog."</i> Inmiddels zijn wij vier tot vijf jaar verder en zijn de hectares nieuwe natuur niet gerealiseerd. Wij hebben in 2020 afgesproken dat wij de hectares maar 1 tot 2 jaar reserveren en daarna komen ze te vervallen, zodat wij op andere plekken nieuwe natuur kunnen realiseren. Hier is nu invulling aan gegeven door de reserveringen uit het plan te halen. Wij gaan niet mee met het verzoek van indiener om de reservering weer op te nemen in het plan. 2) Dit gedeelte van de zienswijze heeft betrekking op de NNN-kaart 2024. Wij verwijzen daarom naar de Nota van Antwoord bij het NNN-kaart 2024. 3) Het aangegeven perceel is geen eigendom van indiener. Alleen wanneer indiener eigenaar is van	
--	---	--

het kader van het project Dutch Crane Resort in 2013 inrichtingsmaatregelen uitgevoerd. Op basis van de aanwezige kwalificerende soorten, bodemkaart en AHN komt indiener tot het bijgevoegde en daarmee geactualiseerde kaartbeeld. Fochteloërveen (west) Voor de actualisatie van het kaartbeeld van het westelijke deel van het Fochteloërveen komt indiener tot de conclusie dat er een verschuiving heeft plaats gevonden in de verschillende beheertypen te weten naar een groter areaal Ruigteveld N12.06 en een deel Hoogveen dat getypeerd kan worden als Vochtige heide N06.04. Op het bijgevoegde kaartbeeld zijn de verschuivingen ingetekend. Leggelderveld In het Leggelderveld zijn er drie jaar geleden natuurherstelmaatregelen uitgevoerd, de vegetatie heeft zich inmiddels goed kunnen ontwikkelen. Op basis van de actuele situatie in het terrein komt indiener tot de volgende detaillering in vak en afdelingen. De beheertypenkaart correspondeert nog niet met de actuele situatie en indiener wil ons dan ook vragen om de voorgestelde wijzigingen te verwerken in de kaart. Leggelderveld (Calduran) Een deel van de zandwinning in Smilde (noordzijde Leggelderveld) is overgedragen aan Natuurmonumenten op onderstaande kaart zijn de vakken 11F en 11H toegevoegd en gewijzigd en hebben het beheertype Zoete plas. Indiener wil ons vragen om het beheertype van het bos rondom 11H te wijzigen van het type N16.03 Droog bos met productie te wijzigen naar het beheertype N1 5.02 Dennen eiken- beukenbos en het daarmee aan te laten sluiten aan het omliggende areaal van hetzelfde beheertype. Tevens heeft indiener een nadere detaillering kunnen aanbrengen voor de oeverzone. De vakken 031206 en 031 07 zijn opgesplitst in N06.04 Vochtige heide en N07.01 Droge heide. Vak 118 is N07.01 Droge heide geworden en 11A N04.02 Zoete plas.	het perceel kunnen wij een verzoek tot het begrenzen van dit perceel als N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het natuurbeheerplan overnemen. 4) De aangeleverde wijzigingen betreffen een actualisatie van het ontwerp NBP 2025. De wijzigingen worden voor een groot deel overgenomen op de beheertypen- en ambitiekaart. Een aantal voorgestelde wijzigingen betreft grenscorrecties. Met de intekening van deze percelen wijkt indiener af van de topografische grenzen. Landelijke afspraak is om bij de intekening van de percelen topografische ondergrond (TOP10NL) te hanteren. De wijzigingen zijn in omvang gering, waardoor wij de topografische grenzen blijven hanteren. Deze voorstellen worden dan ook niet overgenomen.	
---	---	--

NP Dwingelderveld Op basis van monitoringsgegevens en de kwalitatieve beoordeling komt indiener tot de conclusie dat een deel van het perceel dat is gelegen bij de Davidshoeve gekwalificeerd kan worden als het beheertype N11.01 Droog schraalland, wil indiener ons vragen om deze wijziging te verwerken in de beheertypenkaart. Holtingerveld In 2024 worden de Ootmaanlanden ingericht door Provincie/Prolander. De planning is gericht op een opleverdatum van december 2024. Prolander zal hier nog een revisietekening voor vervaardigen. Het project is gericht op het herstel van N10.01 Nat schraalland en N10.02 Vochtig hooiland. Vanaf het groeiseizoen 2025 zal indiener het daarvoor benodigde (duurdere) beheer gaan uitvoeren. Indiener wil ons dan ook vragen om de beheertypenkaart te wijzigen naar de beheertypen in de te verwachten situatie na inrichting en op te nemen in het NBP 2025. Inclusief het perceel 11/F04 aangezien er voor dit perceel reeds functieverandering heeft plaats gevonden. Holtingerveld (Uffelterveen) In kader van natuurherstel is er in het Uffelterveen bos verwijderd waardoor op basis van de actuele situatie het beheertypen veranderd naar N06.04 Vochtige heide. Zie bijgevoegd kaartbeeld. Holtingerveld (Grote Startbaan) Door de uitvoering van natuurherstelmaatregelen op de Grote Startbaan is het areaal van het beheertype N11.01 Droog schraalgrasland uitgebreid. Op het bijgevoegde kaartbeeld wordt de actuele situatie weergegeven. Holtingerveld (Wapserveense Bovenleiding) Op het bijgevoegde eerstvolgende kaartbeeld van de noordzijde Holtingerveld (nabij Wapserveen) ligt een oude akker 12/R dit perceel wordt beheerd als kruidenrijk en faunarijkgrasland we willen u dan ook vragen		
--	--	--

om dit te wijzigen in het beheertype N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland. 12/T01 staat op de NBP kaart als N16.03 Droog bos met productie. Natuurmonumenten heeft dit perceel recent aangekocht en het bosperceel wordt beheerd als het beheertype N15.02 Dennen eiken- beukenbos. 12/T02 behoort ook bij deze aankoop. Het laat zich echter niet kwalificeren als heide indiener wil ons vragen om dit perceel als N12.02 op de kaart te vermelden. Mantingerveld In 2023 is de inrichting van het Mekelmeerseveen afgerond. De wijzigingen zijn inmiddels verwerkt in een actueel kaartbeeld. De vakken en afdelingen zijn aangepast en het juiste beheertype is bepaald. Indiener wil ons vragen om het kaartbeeld te verwerken in het NBP 2025.		
6. Gemeente Westerveld		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
1) Ontwerp NBP 2025 Het ontwerp NBP 2025 is op een aantal punten geactualiseerd ten opzichte van het vorige NBP 2023. De wijziging in beheertypen van het ontwerp NBP 2025 zijn gemaakt op verzoek van natuurbeheerders. Uit de stukken wordt niet duidelijk of andere belangen ook zijn gewogen. Doordat de kaarten onvoldoende duidelijk zijn, is niet duidelijk welke wijzigingen zijn gemaakt en wat deze voor gevolgen hebben. De vraag is of de wijzigingen invloed hebben op de omgeving of het actuele gebruik van de percelen en de bruikbaarheid voor de landbouw in de toekomst (denk aan pachtcontracten). Graag wil indiener van de provincie leesbare kaarten en een onderbouwing ontvangen op basis van welke belangen en afweging de wijzigingen van (natuur)beheertypen op de beheertypenkaart en de ambitiekaart zijn doorgevoerd en of deze zijn getoetst aan het omgevingsplan van de gemeente. 2) Indiener wil de provincie wijzen op het feit dat er aan indiener, naar aanleiding van de in 2022 ten onrechte ter zijde gelegde inspraak van de	1) Jaarlijks geeft de provincie de subsidiemogelijkheden aan op de kaarten en in de tekst van het Natuurbeheerplan. Het Natuurbeheerplan is de basis voor subsidieaanvragen voor (agrarisch) natuurbeheer, omvorming naar natuur én inrichting & kwaliteitsontwikkeling van (bestaande) natuur. Het Natuurbeheerplan is verankerd in het Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer. Gebruikmaking van het Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer vindt uitsluitend plaats op basis van vrijwilligheid. Het Natuurbeheerplan heeft geen gevolgen voor omliggende functies en heeft geen externe werking. 2) Dit gedeelte van de zienswijze heeft betrekking op de NNN-kaart 2024. Wij verwijzen daarom naar de Nota van Antwoord bij het NNN-kaart 2024.	Geen

VDG en onze eigen zienswijze, is toegezegd dat de volgende punten in het opstellen van de nieuwe plannen zouden worden meegenomen. 3) Wijziging beheertypenkaart Helaas zijn de aangeleverde kaarten die ter inzage zijn gelegd niet zo te vergroten dat alle wijzigingen zichtbaar zijn. Hierdoor is het voor indiener niet goed na te gaan wat alle wijzigingen inhouden. Indiener verzoekt de stukken nogmaals ter inzage te leggen met leesbare kaarten. Als de wijzigingen gevolgen hebben voor omliggende functies of extra externe werking hebben, zou daarover ook met andere organisaties in het gebied een belangenafweging moeten worden gemaakt. Als gemeente is indiener niet benaderd en leest indiener ook niet uit de tekst wie daar voor benaderd zijn. Als dit niet heeft plaatsgevonden, vraagt indiener de provincie dit alsnog te doen en deze afweging bij te voegen aan de stukken. Daarnaast zou worden nagegaan of de wijzigingen passend zijn binnen het gemeentelijke omgevingsplan. Dit was in de het vorige beheerplan 2023 niet altijd het geval. Uit de aangeleverde stukken kan indiener niet opmaken of deze toetsing heeft plaatsgevonden. Zo niet, vraagt indiener de provincie dit alsnog te doen en dit duidelijk te omschrijven. 4) Wijziging NNN kaart en beantwoording zienswijzen In de tekst wordt niet aangegeven dat de NNN gebieden een externe werking hebben door beschermde soorten of watermaatregelen of kunnen krijgen op omliggende functies. Het is onduidelijk wat de gevolgen zijn als op verzoek van de natuurorganisaties nieuwe gebieden worden toegevoegd met mogelijk stikstofgevoelige natuur die effect heeft op andere functies in het gebied. Indiener vraagt de provincie inzichtelijk te maken hoe de provincie een belangenafweging op dit punt heeft meegenomen in de stukken. Als de belangenafweging niet heeft plaatsgevonden, vraagt indiener de provincie deze alsnog met betrokken partijen te maken.	3) De beheertypenkaart geeft de bestaande, beheerwaardige natuur en landschap weer volgens de landelijk uniforme systematiek van de Index natuur en landschap. De beheertypenkaart kan bijvoorbeeld geactualiseerd worden op basis van uitkomsten van monitoringresultaten. Dit heeft geen gevolgen voor omliggende functies en externe werking. 4) Dit gedeelte van de zienswijze heeft betrekking op de NNN-kaart 2024. Wij verwijzen daarom naar de Nota van Antwoord bij het NNN-kaart 2024. 5) De ambitiekaart heeft betrekking op het Subsidiestelsel Natuur en Landschap en is een doorvertaling van het provinciale natuurbeleid vastgelegd in de omgevingsvisie, hetgeen nu niet ter visie ligt. De ambitiekaart is samengesteld op basis van de Index Natuur en Landschap. Deze index is een gestandaardiseerde "natuurtaal" waarin de Nederlandse (agrarische) natuur- en landschapsbeheertypen zijn vastgelegd. 6) De begrenzing van het ANLb is al verruimd in het ontwerp NBP 2023 en in het ontwerp NBP 2025 voor het onderdeel landschap. Agrarisch natuurbeheer in om te vormen gebieden (beheertype N00.01) is niet gewenst, omdat in deze gebieden functiewijziging naar natuur d.m.v. particulier natuurbeheer of verwerving wordt voorzien. De begrenzing nieuwe natuur komt voort uit het decentralisatieakkoord en het Natuurpact, waarbij de opdracht vanuit het	
--	--	--

Op de NNN kaart is aangegeven dat gronden in de gemeente die nu nog een agrarische bestemming en gebruik kennen door de provincie zijn aangewezen als natuur. Ook in eerdere zienswijzen heeft de gemeente Westerveld al aangegeven dat het cultuurhistorische gebruik van gronden voor de indiener van belang is en moet worden gewogen. Immers het cultuurhistorisch gebruik vertelt het verhaal van de ontstaansgeschiedenis van het landschap waarvoor onze bezoekers naar de gemeente Westerveld komen. 5) Ook dit jaar valt het indiener op dat de ambitiekaart niet vanuit de integraliteit is ingevuld, maar eenzijdig met de ambitie op natuur. In de optiek van indiener zou de aanduiding niet zondermeer natuur moeten zijn. Deze aanduiding biedt te weinig integrale kansen en geeft ook geen ruimte, gezien de huidige ontwikkelingen in de wereld voor het verweven van functies en het behoud van landbouwgronden om onze eigen voedselvoorziening te kunnen waarborgen. Als gemeente hecht indiener waarde aan de samenhang en balans tussen mensen, natuur, landschap, wonen en werken. De verbreding van de klimaat- en waterdoelen kunnen ook financieel bijdragen aan de opgaven die er liggen in het landelijk gebied. Belangrijk is om draagvlak te vinden voor de te nemen maatregelen vanuit de gemeente en de inwoners. Als gemeente ziet indiener meerwaarde in meervoudig ruimtegebruik. Om op die manier de ruimtelijke impact van de vele grote opgaven zoveel als mogelijk te beperken. De gemeente Westerveld en haar inwoners praten graag mee over het woon en leefklimaat in hun gemeente. Het is immers hun achtertuin waarbinnen de ontwikkelingen zich afspelen. Samenvattend hecht de gemeente Westerveld waarde aan cultuurhistorie en meervoudig ruimtegebruik en zal agrarische gronden dan ook niet zondermeer omzetten naar natuurgronden. In eerdere NNN projecten is binnen de gemeente Westerveld inmiddels succesvol gewerkt met een nevenbestemming.	Rijk aan de provincie is om een quotum nieuwe natuur te realiseren Het beschikbaar stellen van budgetten vindt plaats in het openstellingsbesluit en maakt geen deel uit van de procedure van het ontwerp NBP 2025. Langjarige contracten en verruiming van de subsidievoorwaarden SNL en SKNL hebben betrekking op het landelijk Subsidiestelsel Natuur en Landschap, hetgeen nu niet ter visie ligt en niet eenzijdig door de provincie Drenthe aangepast kan worden. 7) Dit gedeelte van de zienswijze heeft betrekking op de NNN-kaart 2024. Wij verwijzen daarom naar de Nota van Antwoord bij het NNN-kaart 2024.	
--	--	--

6) Verzoek aan de provincie Focus voor natuur op ecologische aspecten in bestaande ruimtelijke bestemmingen en niet op het ruimtelijke aspect (omzetting naar natuur). Maak ecologische verbindingzones mogelijk door verruiming van de begrenzing van Agrarisch natuur en landschapsbeheer (ANLb) gebieden en verruiming van de subsidievoorwaarden Subsidie Kwaliteitsimpuls Natuur en landschap (SKNL) en subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) en sluit geen gebieden uit. Ook niet omdat het nu technisch lastig uitvoerbaar is door de verschillen in digitale kaarten. Maak die subsidies - binnen de begrenzing van het natuurnetwerk - ook mogelijk voor percelen met de bestemming "agrarisch" voorzien van een nevenaanduiding "natuur". Deze herziening biedt kansen voor agrariërs om hun verdienmodel te verbreden en zal daarom ook kansen bieden voor maatwerk op de bedrijven waar natuur en landbouw steeds meer samen moeten komen. Mooi te zien dat het ANLb nu beschikbaar is voor heel Drenthe en dat er meer budgetten vrij komen voor de uitvoering. Het is van belang dat er nu ook geen gebieden meer worden uitgesloten van de mogelijkheid gebruik te maken van het ANLb. Indiener vraagt de toekomstige budgetten zodanig open te stellen dat de gebieden die recent zijn toegevoegd de achterstand van het niet eerder open stellen kunnen gaan inlopen. Om volwaardige agrarische bedrijfskeuzes mogelijk te maken is het van belang dat er lange meerjarige contracten (>20 jaar) kunnen worden afgesloten. Benut financieringskansen vanuit het Rijk. Indiener roept de provincie op om te zorgen dat het Natuurbeheerplan 2025 voor het afsluiten van deze meerjarige contracten optimaal ingericht wordt. Uit de stukken maakt indiener op dat de provincie (in relatie met de opgaven van het Waterschap) op de kaart de ambitie heeft om gronden om te zetten naar natuur juist daar waar sprake is van cultuurhistorisch belangrijke agrarische gebieden. In de tussenliggende periode zou er dan ook geen agrarisch natuurbeheer voor deze percelen kunnen worden afgesloten. Hier zou zijn inziens de ambitie moeten zijn om agrarisch natuurbeheer in te zetten als middel voor zowel het behoud van		
---	--	--

cultuurhistorisch gebruik als het verhogen van de natuurwaarden. De gronden binnen het natuurnetwerk of aangeduid als nog aan te wijzen als natuur zouden juist landbouw inclusief moeten worden ingericht en niet enkelvoudig als natuur. Net zo goed dat het streven zou moeten zijn om landbouwgronden meer natuur inclusief in te richten. Dit past ook in een strategie om de landbouw te extensiveren en uit de stikstofproblematiek te kunnen komen. 7) Conclusie Indiener vraagt ons dan ook het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe (NBP), versie 2025 en de ontwerp Natuurnetwerk Nederland (NNN)-kaart 2025 met bijbehorende stukken niet in huidige vorm vast te stellen, maar de stukken te verduidelijken, een volledige afweging te maken van de belangen en te komen tot een weging waarbij rekening is gehouden met de gemeentelijke omgevingsvisie en met een optimale openstelling van het (agrarisch) natuurbeheer. Daarnaast verzoekt indiener de provincie het mogelijk te maken om voor gronden binnen het NNN met een agrarische functie met een dubbelbestemming natuur ook mogelijkheden te creëren voor de betreffende subsidies uit het NBP wat de basis is voor subsidieaanvragen voor (agrarisch) natuurbeheer (SVNL) en functieverandering en/of inrichting (SKNL). Op deze wijze kan zijn inziens veel beter worden ingespeeld op de opgaven die op dit moment op indiener af komen en kan indiener kansen benutten voor het opnieuw zichtbaar laten worden van ons landschap. In dat kader zou de inzet op aanleg en onderhoud van de landschapselementen een veel grotere rol zou moeten spelen als het creëren van natuur buiten de natura 2000 gebieden waarvoor het geld voor het onderhoud ook nog niet afdoende is geborgd. Indiener kan op basis van de huidige stukken en de situatie rondom de uitstraling van de NNN gebieden zoals deze nu door het Rijk zijn aangegeven niet achter de stukken staan die nu ter inzage liggen.		
--	--	--

7.	Factor 4 Change Advies		
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
Op 26 maart 2024 hebben Gedeputeerde Staten van Drenthe het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2025 (NBP 2025) vastgesteld. In het NBP staat aangegeven waar in Drenthe welke (agrarische) natuur aanwezig is of ontwikkeld kan worden. Er staat beschreven hoe deze natuur beheerd en gerealiseerd kan worden en welke mogelijkheden er geboden worden voor landschapsonderhoud. Van 5 april tot en met 16 mei 2024 is er een mogelijkheid om zienswijzes in te dienen. Namens zijn klant zou indiener hier graag gebruik van maken. Zijn klant zou graag zien dat zijn percelen, welke hij in eigendom heeft en aangrenzend liggen, bij het ontwerp Natuurbeheerplan toegevoegd worden aan de ambitiekaart. Hierdoor wordt het voor zijn klant mogelijk gemaakt om op korte termijn te overwegen om zijn percelen om te zetten in natuur. Onderstaande kaart laat de ligging van de percelen van zijn klant ten opzichte van de huidige kaarten van het natuurplan zien: Kadastraal gaat het om de volgende percelen welke toegevoegd dienen te worden aan het natuurplan: - Ruinen K 67 (met uitzondering van erfperceel) - Ruinen K 613 Graag wil indiener ons verzoeken om de betreffende percelen alsnog tot het beheerplan toe te voegen. Indien wij vragen heeft over bovenstaande dan kunnen wij contact met ondergetekende opnemen.		De percelen van indiener grenzen aan het natuurgebied Armweide. Dit gebied was in het verleden onderdeel van de Gebiedsontwikkeling Uffelte – Ruinen en had als doel meer water te bergen in combinatie met natuurontwikkeling. Met de juiste inrichting kunnen de percelen van indiener een belangrijke bijdrage leveren aan deze doelstelling. Gezien voorgenoemde reden staan wij positief tegenover het voorstel om deze percelen het beheertype N00.01 toe te kennen op de ambitiekaart. De provincie gaat graag met indiener in overleg om de inrichting van de te begrenzen percelen verder af te stemmen met de provinciale natuurdoelen. Indiener heeft voor zowel het ontwerp NBP 2025 als de ontwerp NNN-kaart een zienswijze ingediend. De vraag over het Natuurnetwerk Nederland wordt beantwoord in de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart
8.	Mts. G. M. Kanon / Kanon Agro BV		
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
Begrenzing NNN en aanpassing NBP. Percelen grond gelegen tussen Noordma en Meerweg in Midlaren (K1016-1022 en K267en 268, totaal 25 ha).		De percelen van indiener liggen tegen de Noordma aan. Noordma is onderdeel van het NNN en wordt momenteel ingericht als natuurgebied. De percelen van indiener liggen op de flank van de Hondsrug en herbergen redelijk wat hoogteverschil. Aan de Groningerstraat zijn de percelen ruim 2 meter	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart

Indiener zou graag zien dat zijn grond aansluit bij project Noordma/Zuidoevers of dat het in ieder geval in aanmerking komt voor agrarisch natuurbeheer.	hogere dan bij de Noordma. Deze gradiënt van hoog naar laag biedt potentie voor natuurontwikkeling. Omvorming van deze percelen naar natuur draagt bij aan de robuustheid van de bestaande natuur. Gezien voorgenoemde reden staan wij positief tegenover het voorstel om deze percelen het beheertype N00.01 toe te kennen op de ambitiekaart. De provincie gaat graag met indiener in overleg om de inrichting van de te begrenzen percelen verder af te stemmen met de provinciale natuurdoelen. Indiener heeft voor zowel het ontwerp NBP 2025 als de ontwerp NNN-kaart een zienswijze ingediend. De vraag over het Natuurnetwerk Nederland wordt beantwoord in de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	
9.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Indieners zijn twee burgerfamilies met verschillende percelen grasland in eigendom in het beekdal van het Eelderdiep bij Eelde, NNN begrensd. De afgelopen 15 jaar hebben zij moeten constateren dat de intensieve, grootschalige landbouw sterk is uitgebreid in dit oorspronkelijk kleinschalige gebied met veel houtwallen en hoge natuurwaarden. Zij hebben in hun directe omgeving proactief enkele percelen aangekocht om te voorkomen dat ook deze naar de intensieve landbouw zouden gaan. Om de toekomst hiervan als natuurland ook na eventuele toekomstige verkoop door hun kinderen veilig te stellen, verzoeken zij om de aaneengelegene percelen G74, G75, G76, G333 en ook het iets verderop gelegen G95 op te nemen in de Ambitiekaart en Beheertypenkaart van het	De percelen van indieners liggen in het beekdal van het Eelderdiep en zijn onderdeel van het NNN. Verspreid over het beekdal liggen kleinere natuurgebieden. Deze kleine natuurgebieden liggen als een mozaïek over het gehele beekdal en zijn een meerwaarde voor het NNN. De aaneengelegene percelen van indieners hebben een mooie omvang om natuur op te ontwikkelen en toe te voegen aan het mozaïek. De aanwezige waterplas is al meerwaarde voor het gebied.	Aanpassen beheertypenkaart en ambitiekaart

Natuurbeheerplan Drenthe 2025. Dit zal indieners in staat stellen in aanmerking te komen voor de SKNL regeling en zo de transformatie naar natuurland definitief te maken. Zie svp de kaart hierbij.		De provincie staat positief tegenover het voorstel van indieners om de percelen G74, G75, G76, G333 te begrenzen op de ambitiekaart met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur. Het verderop gelegen perceel G95 is klein en ligt geïsoleerd en wordt niet begrensd. De provincie gaat graag met indiener in overleg om de inrichting van de te begrenzen percelen verder af te stemmen met de provinciale natuurdoelen.	
10.	Maatschap Snoeken		
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
Voorgenomen plan of besluit Het NNN is het landelijk netwerk van bestaande natuurgebieden, in te richten natuurgebieden en agrarische gebieden met belangrijke natuurwaarden. Het netwerk bestaat zowel uit afzonderlijke natuurgebieden als uit verbindingzones die deze natuurgebieden met elkaar verbinden. Agrarische bebouwing, woonerven, recreatieterreinen en sportvelden kunnen opgenomen zijn in het NNN als ze voor een groot deel omsloten worden door natuur en/of ecologische waarden hebben. Door middel van het NNN werken indieners aan behoud en bescherming van de biodiversiteit en treffen zij maatregelen om de leefgebieden van soorten in Drenthe te verbeteren. Met behulp van natuurbeheer willen zij de kwaliteit van de aanwezige natuur in stand houden of verbeteren. Ook de Natura 2000-gebieden zijn onderdeel van het NNN. Kenmerken van het voorgenomen plan Het netwerk verbindt natuurgebieden met elkaar, zodat planten en dieren meer kans krijgen om zich te verspreiden en voort te planten. Dit helpt om de diversiteit aan soorten in stand te houden en de natuur de ruimte te geven om mee te bewegen met een veranderend klimaat.		Indiener heeft voor zowel het ontwerp NBP 2025 als de ontwerp NNN-kaart een zienswijze ingediend. De vraag over het Natuurnetwerk Nederland wordt beantwoord in de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024. Het Natuurbeheerplan is de basis voor de subsidieverlening van het SNL. In het Natuurbeheerplan staat in welke gebieden beheerders subsidie kunnen krijgen voor het beheer en de ontwikkeling van natuur, agrarische natuur en landschap. Deze begrenzing is aangeduid op twee kaarten, de beheertypenkaart en de ambitiekaart. Op de beheertypenkaart staat de actuele natuursituatie voor het (agrarisch) natuurbeheer. Deze kaart is de basis voor het verlenen van beheersubsidies voor natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer op grond van de SVNL 2016. Op de ambitiekaart staat de ambitie van de provincies voor de (agrarische) natuur. De	Geen

Bezwaar ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe. Hierbij maken indieners bezwaar op het ontwerp van de omgevings-verordening werkgebied natuurnetwerk Nederland (NNN-Kaart 2024). De reden van dit bezwaar is, dat dit gebied volledig aan hun percelen grenst dit is 560 meter aan de Madeweg. Dit ontwerp kan voor beperkingen zorgen, wat die gevolgen of beperkingen zijn, voor nu en in de toekomst is bij indieners niet bekend en onduidelijk. Het kan ook een grote druk leggen op een goede en gezonde toekomst en voortzetting van het bedrijf. Het is een familiebedrijf wat door bloed, zweet en tranen is opgebouwd voor de vierde generatie, en ook voor haar volgende generatie, dat is wat zij voor ogen hebben voor de toekomst, en niet door vele onmogelijke beperkingen op slot komen te staan. Indieners willen de garantie dat er geen bufferzone of beperkingen op hun gronden komen. Ten gevolge van ziekte zal bij eventuele verkoop het bedrijf naar 0 zakken, en er een sterke waardevermindering plaats vinden, de hypotheek zal hier door niet afgelost kunnen worden met een restschuld tot gevolg. De uitvoerende personen van Prolander kunnen of willen indieners geen duidelijkheid geven, en wat de gevolgen van dit plan zijn voor indieners, zij als direct omwonend met een bedrijf aan dit gebied, voelen zich genegeerd en gepasseerd. Er wordt geredeneerd dat de grond terug gegeven word aan de natuur, dit is onjuist, deze gronden waren tot voor de ruilverkaveling altijd als landbouwgrond in gebruik, ook indieners hadden tot ongeveer 1980, 2 percelen in familiebezit. Indieners willen dan ook duidelijkheid van de provincie over het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, en wat dit in de toekomst voor zijn bedrijf gaat betekenen. En dit zwart op wit dat zij hun bedrijf in de huidige vorm, met nog een lichte groei om het wel levensvatbaar te houden en door te geven	ambitiekaart vormt de basis voor de (subsidiering van) kwaliteitsimpulsen op grond van de SKNL. De vaststelling van het Natuurbeheerplan heeft geen rechtstreekse (nadelige) financiële gevolgen voor indiener.	
---	---	--

aan hun dochter. Maar als het financiële gevolgen voor hun bedrijf heeft, dan willen indieners hiervoor volledig schadeloos gesteld worden. Het kan toch niet zo zijn dat zij, als gezinsbedrijf ten ondergaan aan de ideologische plannen van provincie en natuurorganisaties.			
11.	Waldlaif		
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
Sinds 2014 en op grotere schaal sinds 2016 werkt indiener, met buurvrouw, aan natuurontwikkeling aan de Groningerstraat in De Punt. Het gaat, sinds recente splitsing, om percelen 2505, 2494 en 2639, in totaal ca zeven hectare. Graag zouden zij de bestemming van deze percelen veranderen van 'agrarisch' naar 'natuur', afhankelijk van de (subsidie-)mogelijkheden. Belangrijkste motivatie is de noodzaak te werken naar meer natuur, ook lokaal en op kleine schaal, buiten NNN. Er is al sprake van een opmerkelijke ontwikkeling van structuurvariatie en biodiversiteit, die zij graag voor de eeuwigheid borgen. Bijgaand vinden wij verslag van een recente inventarisatie van het gebied, die alle drie de genoemde percelen betreft. De eigenaar van 2494 en 2639 zou graag een mondelinge afspraak maken voor het delen van haar zienswijze en bij deze gelegenheid ook informatie verkrijgen over de mogelijkheden die door de Provincie worden overwogen. Bij die gelegenheid sluit indiener graag aan.		De provincie waardeert het dat indiener zelf een perceel agrarische grond heeft omgevormd naar natuur. Uit de meegestuurde stukken (inventarisatie) kunnen wij lezen dat de natuurontwikkeling al mooie successen heeft opgeleverd. Provincie gaat graag in gesprek met de eigenaar over de mogelijkheden om de natuur voor de “eeuwigheid” te borgen. Gelet op de criteria die de provincie hanteert voor nieuwe natuur, komen de percelen van indiener niet in aanmerking om op te nemen als N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. De afstand tot bestaande natuurgebieden is circa 1 kilometer, waarbij de snelweg A28 en het Noord-Willemskanaal grote barrières zijn. Dit sluit niet aan bij de provinciale doelstelling van een robuust natuursysteem. Indiener heeft voor zowel het ontwerp NBP 2025 als de ontwerp NNN-kaart een zienswijze ingediend. De vraag over het Natuurnetwerk Nederland wordt beantwoord in de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	Geen
12.			
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen

In het Natuurbeheerplan heeft indiener gezien dat zijn perceel cultuurland, gelegen nabij de Hunebedweg te Valthe, kadastraal bekend gemeente Odoorn, sectie S, nummer 446, groot 01 ha, 72 a en 90 ca staat aangemerkt als bos. Dit perceel is voor het 10e jaar in gebruik als landbouwgrond. Het is nooit bos geweest. Indiener zou graag zien dat dit weer de status landbouwgrond kreeg.	Op het perceel van indiener heeft een bos gestaan die illegaal is gekapt. Indiener heeft een brief van de provincie ontvangen om het perceel weer in oorspronkelijke staat terug te brengen. Provincie gaat dan ook niet mee in het verzoek van indiener om het perceel van de beheertypenkaart af te halen.	Geen
13.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Gaarne zien indieners de percelen in de bijlage aangepast in het NBP. Er kan dan een nog robuuster en gevarieerd gebied worden gerealiseerd. Met een positief effect op de biodiversiteit. Na overleg met de Provincie Drenthe, hierbij de zienswijze. 1. Indieners hebben 19-06-2023 een SKNL omzetting gehad. Gaarne zien zij de beheertypen uit de Kwalitatieve Verplichting op de NBP-kaart 2025 (zie ook kaartje 1); Vries V 753, linkerhelft N15.02, rechter helft N12.02 grasland (zelfde verhouding percelen zuidkant V 1755 en 1754) Vries V 754, strook 15 meter N12.02 noordkant, rest perceel bos N14.03 Vries V 1083, strook 15 meter N12.02 noordkant, rest perceel bos N14.03 Vries V 1081, geheel N14.03 Vries V 1082, geheel N15.02 Vries V 1921, geheel N12.02 Vries V 1924, geheel N15.02 Vries V 1925, geheel N15.02 Vries V 1927, geheel N12.02, Vries V 1398, links (hoge gedeelte) N12.02 grasland, rechts onderin, (laag) N14.03 bos	1) & 2) In het afgelopen jaar heeft indiener een tiental percelen omgevormd naar natuur. Op de ambitiekaart stonden deze percelen nog aangeduid met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur. De percelen zijn inmiddels natuur en worden nu ingericht. De beheertypen- en ambitiekaart worden aangepast op de gerealiseerde beheertypen. 3) Afgelopen jaren hebben wij met indiener het traject ingezet om verschillende percelen om te zetten naar natuur. Wij willen met indiener eerst de lopende projecten afronden alvorens wij nieuwe percelen gaan toevoegen als N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. Wij willen graag in gesprek blijven met indiener om de verdere natuurontwikkeling op het landgoed te bespreken. 4) De aangeleverde wijzigingen betreffen een actualisatie van het ontwerp NBP 2025. De	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart

2. Daarnaast hebben indieners 25-01-2024 een SKNL omzetting gehad. Gaarne zien zij de beheertypen uit de Kwalitatieve Verplichting op de NBP-kaart 2025 (zie ook kaartje 1); Vries W 1975, geheel N15.02 Vries W 1974, rechtsonder een blok N15.02. De rest N12.02 grasland. Vries W 1977, oostkant 5 meter L01.02, rechtsonder, 10 meter L01.16, rest van het perceel N12.02 grasland Vries W 1979, westkant 5 meter L01.02, rest N12.02 grasland Vries W 1978, noordkant 10 meter L01.02, westkant 5 meter L01.02, zuidkant 10 meter L01.16, rest van het perceel N12.02 grasland Vries W 1788, westzijde langs spoor 10 meter L01.16, rest van het perceel N12.02 grasland Vries W 1798, geheel bos N15.02 Vries W 1084, houtwal L01.02 Vries W 434, geheel N15.02 Vries W 2042, geheel N12.02 Vries W 2025, geheel N12.02 Vries W 2044, geheel N12.02 Vries W 863, geheel N12.02 Vries W 511, geheel N12.02 Vries W 1796, geheel N12.02 Vries W 1064, geheel N12.02 3. Daarnaast zien indieners gaarne de percelen Vries V 1396, W 1933 en Vries W 1943 begrensd als N00.01 Nieuwe Natuur. De percelen liggen tussen de beekdalen in en in het overgangsgebied rond de Drentsche Aa. Waarbij de natuurwaarden hier nog verder worden versterkt. Tevens lijkt het indieners mooi (na het overleg met de Provincie Drenthe) om water te gaan vasthouden op de percelen indien mogelijk. Zie kaartje 2 4. Gaarne zien indieners op de Natuurbeheerplan-kaart;	wijzigingen worden overgenomen op de beheertypenkaart. Aangezien deze zienswijze ook betrekking heeft op de NNN-kaart 2024, voegen wij deze zienswijze ook toe aan de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	
---	---	--

Het perceel Vries W 864 als N15.02. Zie kaartje 3 Het perceel Vries W 525 als L01.16 Zie kaartje 4		
14.	Landgoed De Eese	
Zienswijze		Reactie op zienswijze
Bij deze dient indiener, namens Landgoed De Eese Natuurschoonwet B.V. een zienswijze in naar aanleiding van het Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2025. In de natuurbeheertypenkaart van het Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2025 is een perceel onterecht ingetekend als N12.02 Kruiden- en Faunarijk grasland. Indiener verwijst ons naar bijgaand kaartbeeld met daarop het betreffende perceel (nummer 1) ingetekend. In een eerdere zienswijze uit 2023 heeft indiener ons reeds verzocht dit perceel uit het Natuurbeheerplan te halen omdat deze als landbouwgrond in gebruik is. Wij hebben destijds zijn zienswijze overgenomen, echter vervolgens is het perceel ten zuiden van bovengenoemd perceel uit het Natuurbeheerplan gehaald. Dit betreft perceel 2 in bijgaand kaartbeeld, kadastraal bekend gemeente Vledder, sectie K, nummers 190 en 191. Hierover is contact geweest met de provincie Drenthe. Er is toen besproken dat het hier een tekenfout betreft en dat perceel 2 dient te worden ingetekend als N12.02 en dat perceel 1 uit het Natuurbeheerplan wordt gehaald. Deze wijziging zouden wij doorvoeren, echter dit lijkt niet te zijn gebeurd. Graag verzoekt indiener ons de beheerplankaart 2025 zodanig aan te passen dat perceel 2 als zijnde N12.02 wordt opgenomen en perceel 1 (voor wat betreft het beheertype N12.02) uit het beheerplan wordt gehaald. Daarmee zijn de percelen overeenkomstig het huidige gebruik ingetekend. In afwachting van onze ontvangstbevestiging en uiteraard tot nader uitleg bereid.		Zoals in uw zienswijze is aangegeven is geconstateerd dat uw zienswijze m.b.t. het NBP 2023 niet correct op kaart is verwerkt. De correctie wordt alsnog doorgevoerd.
		Gevolgen
		Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart
15.	V.O.F. Smid-Aasman	
Zienswijze		Reactie op zienswijze
		Gevolgen

Ten westen van het dorp Nieuwlande tot aan en in het “bosgebied Hollandseveld” heeft indiener een aantal percelen landbouwgrond, die indiener graag om zou willen zetten in natuur. Dit zal naar zijn mening een extra impuls geven aan het verbeteren van de kwaliteit van de natuur en versterking van het landschap tussen wonen (dorp) en bosgebied. Tevens een mogelijkheid voor invulling van de afspraken van provincie en landelijke overheid voor aanleg natuur de komende jaren. Dit plan heeft indiener al eerder voorgelegd aan beleidsmedewerkers van provincie en gemeente Hoogeveen, die daar positief tegenover staan, maar graag eerst zien, dat deze percelen op de ambitiekaart van het NBP Drenthe staan. Zijn verzoek is dan ook, dat deze percelen als beheertype N00.01 (als indiener het goed heb) op bovengenoemde kaart kan komen. Een bijlage hiervan zal indiener meezenden. Het betreft de percelen van west naar oost: alle HGV L4565; L2136; L4715; L4563; L4564; L1324; L1323; L2584; L4716	De percelen L4564, L1324, L1323 en L2584 van indiener sluiten aan de zuidzijde op bestaand bosgebied. De ambities van de indiener passen bij de doelen van de Drentse Bomen- en Bossenstrategie, waarin de provincie de ambitie heeft om meer bos te realiseren. Bosontwikkeling op deze locatie past tevens binnen het natuur- en landschapsbeeld. Wij gaan gedeeltelijk mee in het verzoek van indiener en voorzien de percelen L4564, L1324, L1323 en L2584 met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. De overige percelen (L4565, L2136, L4715, L4563 en L4716) sluiten niet aan bij het bosgebied. Deze liggen geïsoleerd in het landelijk gebieden dragen daarom niet bij aan een robuust natuursysteem. Daarom worden deze percelen niet meegenomen. Indiener heeft voor zowel het ontwerp NBP 2025 als de ontwerp NNN-kaart een zienswijze ingediend. De vraag over het Natuurnetwerk Nederland wordt beantwoord in de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart
16. AgriPlaza Makelaars		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Middels deze weg zou indiener graag een zienswijze willen indienen voor het perceel Assen AD 66, kadastrale grootte 57950 m². Momenteel heeft het perceel een agrarische bestemming. Middels deze zienswijze zou indiener graag een verzoek willen indienen om te kijken	Afgelopen jaren zijn er gesprekken geweest met indiener over eventuele begrenzing van enkele percelen als NNN. De eigenaar wil deze percelen graag omzetten naar natuur. Het aangedragen	Geen

naar de mogelijkheden wanneer het perceel de bestemming Natuur zou kunnen krijgen. De motivering hiervan heeft te maken met de omliggende percelen. Op ca 200 meter ten zuiden van perceel Assen AD 66 ligt het Natura2000 gebied 'Drentsche Aa-gebied' en op ca 500 meter ten noorden van het perceel ligt het NNN (NatuurNetwerk Nederland) gebied. Er zijn al meerdere gesprekken geweest waarvoor AgriPlaza Makelaars te Tynaarlo voor indiener heeft gesproken met medewerker van Prolander om te kijken naar de mogelijkheden qua omvormen. Daarnaast heeft medewerker van de Provincie Drenthe gekeken naar het beoogde natuurbeheertype. Hieruit is gebleken dat de beoogde natuurbeheertype Vochtig hooiland geschikt zou zijn voor perceel Assen AD 66. Dit natuurbeheertype komt meer voor in de Drentse Aa.	perceel was echter geen onderdeel van deze gesprekken. Het perceel ligt geïsoleerd en draagt daarom niet bij aan een robuust natuursysteem. Hiermee voldoet het perceel niet aan de criteria die de provincie hanteert voor nieuwe natuur. Provincie gaat dan ook niet mee in het verzoek van indiener om dit perceel te begrenzen op de ambitiekaart met het natuurbeheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur. Indiener heeft voor zowel het ontwerp NBP 2025 als de ontwerp NNN-kaart een zienswijze ingediend. De vraag over het Natuurnetwerk Nederland wordt beantwoord in de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	
17. Bosgroep Noord-Oost Nederland		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Zienswijze is opgedeeld in twee delen: 1) NBP2025 Zie featureclass "NBP2025_wijzigingsvoorstellen_BG" circa 500 ha aan wijzigingen voor diverse leden. Per wijziging is het voorgesteld type benoemd met een beknopte toelichting. Aanleiding voor de wijzigingen zijn divers, voornamelijk vanwege door omvorming en inrichtingsprojecten en door correcties/verfijning van bestaande beheertypen (bijvoorbeeld op basis van monitoring en veldcontroles). 2) NNN	1) De aangeleverde wijzigingen betreffen een actualisatie van het ontwerp NBP 2025. De wijzigingen worden voor een groot deel overgenomen op de beheertypen- en ambitiekaart. Een aantal voorgestelde wijzigingen betreft grenscorrecties. Met de intekening van deze percelen wijkt indiener af van de topografische grenzen. Landelijke afspraak is om bij de intekening van de percelen topografische ondergrond (TOP10NL) te hanteren. De wijzigingen zijn in omvang gering, waardoor wij de topografische grenzen blijven hanteren. Deze voorstellen worden dan ook niet overgenomen.	Aanpassen beheertypen- en ambitiekaart

Zie featureclass "NNN_wijzigingsvoorstellen_BG" één kleine correctie voor het NNN. In de featureclass is het wijzigingsvoorstel toegelicht. Mocht de provincie ergens vragen over hebben dan is indiener graag bereid e.e.a. toe te lichten. Het GIS-bestand kan niet toegevoegd worden in het digitale formulier en wordt afzonderlijk gemaild naar post@drenthe.nl	2) Dit gedeelte van de zienswijze heeft betrekking op de NNN-kaart 2024 en niet op het Natuurbeheerplan 2025. Wij verwijzen daarom naar de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	
18. Agrarische Natuur Drenthe		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
1. Agrarisch Natuur Drenthe (hierna indiener) dient hierbij de zienswijze in op het Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2025 en het ontwerp Natuurnetwerk Nederland (NNN)-kaart 2025 Verbind sectoraal provinciaal beleid met integrale landelijke context: Vooraf enkele algemene beleidsopmerkingen bij Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2025 en het ontwerp Natuurnetwerk Nederland (NNN)-kaart 2025 (hierna gezamenlijk behandeld). Er staat veel te gebeuren in Nederland: waterkwaliteit verbeteren, voorbereiden op klimaatverandering én de landbouw verder verduurzamen. Sinds 2016 werkt de regeling Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb). In dit nieuwe stelsel kregen agrarische collectieven een centrale rol. Zelfsturing is leidend en boeren doen vrijwillig mee. En wat blijkt? Dat werkt! Lage kosten (AND: 16,67% overhead), meer winst voor natuur en landschap en veel animo bij Drentse boeren om mee te doen. Er zijn in het hele land wachtlijsten. Wing is gevraagd door het ministerie van LNV en provincies om een studie te doen naar de doorontwikkeling van BoerenNatuur en de agrarische collectieven in de context van de transitie landelijk gebied. Medio mei 2024 publiceerde Wing dit rapport waarin het belang van de collectieven wordt onderstreept: "Met de agrarische collectieven heeft de overheid goud in handen. Ze mag dit meer beseffen en er naar handelen. Collectieven zijn de dragers van de transitie van het landelijk	1. Indiener plaatst vooraf enkele algemene beleidsopmerkingen bij het ontwerp Natuurbeheerplan. De provincie neemt deze opmerkingen voor kennisgeving aan. Het natuurbeleid van de provincie Drenthe, is namelijk omschreven in de Omgevingsvisie en de Natuurvisie. Het Natuurbeheerplan vormt een subsidie-instrumentarium voor realisatie van het bestaande beleid van de provincie en wordt gebruikt als toetsingskader voor de aanvraag van subsidies. Nu de algemene beleidsopmerkingen niet kunnen leiden tot aanpassing van het ontwerp zullen deze hieronder niet inhoudelijk behandeld worden. 2. De begrenzingswijzigingen voor om te vormen natuur (ambitietype N00.001, nog om te vormen naar natuur) zijn op verzoek van de betreffende grondeigenaren opgenomen in het ontwerp natuurbeheerplan.	1. Plan handhaven 2. Plan handhaven 3. Plan handhaven 4. Plan handhaven 5. Aanpassen beheertypenkaart en ambitiekaart 6. Aanpassen beheertypenkaart en ambitiekaart 7. Plan handhaven

gebied. (...) Zij helpen boeren om landbouw en natuur te verbinden op hun bedrijf en de overheid om de natuur- en landschapsdoelen in het landelijk gebied te realiseren. (...) Hun rol is succesvol en kan steviger gewaardeerd worden.” Het platteland bevindt zich in een impasse. Het vraagt lef om in te spelen op de trends en ontwikkelingen die gewenst zijn om het landschap verantwoord te benutten voor al haar gestapelde functies. De landbouw is een grote speler en levert een grote bijdrage aan het behoud van het (cultuur)landschap waardoor weloverwogen keuzes noodzakelijk zijn om het (sociaal) draagvlak en het (natuurinclusief) beheer in het gebied te behouden en te versterken. Het Nationale Programma Landelijk gebied (NPLG) laat zien dat er grote vraagstukken zijn op het gebied van klimaat, stikstof, water en verduurzaming van de landbouw. Het Rijk wil hiervoor het ANLb versterkt toepassen rondom de Natura 2000-gebieden. De provincie Drenthe is actief in het vertalen van de landelijke NPLG naar de Drentse context in het DPLG en ziet de meerwaarde van het ANLb ook. Met het voorliggende NBP wordt bepaald waar en hoe het ANLb ingezet kan worden. Echter het voorliggende NBP maakt een minimale koppeling met de actuele vraagstukken en houdt hoofdzakelijk vast aan de uitgangspunten van 10-15 jaar geleden terwijl het Rijk adviseert het ANLb ook integraal toe te passen in de overgangszones van Natura2000 gebieden. Indiener hecht er waarde aan dat in de voorliggende beleids- c.q. uitvoeringsdocumenten een koppeling gemaakt wordt met de actuele vraagstukken. Als het Rijk middelen beschikbaar stelt om het DPLG uit te voeren, moeten de voorliggende beleidsstukken het proces om toekomstbestendige landbouw te faciliteren niet onnodig vertragen. Als er overgangsgebieden komen dan is invulling daarvan met agrarisch natuurbeheer van groot belang. Dit vergroot de	Agrarisch natuurbeheer in om te vormen gebieden (beheertype N00.01) is beleidsmatig niet gewenst, omdat in deze gebieden functiewijziging naar natuur d.m.v. particulier natuurbeheer of verwerving wordt voorzien. Het is gezien de vrijwilligheid mogelijk de gronden landbouwkundig te gebruiken. De begrenzing nieuwe natuur komt voort uit het decentralisatieakkoord en het Natuurpact, waarbij de opdracht vanuit het Rijk aan de provincie is om een quotum nieuwe natuur te realiseren. 3. Indiener vraagt om de ter inzagelegging te verlengen voor individuele belanghebbenden. De provincie wijst dit verzoek af. De provincie merkt hierbij op dat het ontwerp Natuurbeheerplan in overeenstemming met de wettelijke procedure en termijnen ter inzage heeft gelegen. Naast publicatie in het Provinciaal blad heeft de provincie het ontwerp kenbaar gemaakt via plaatselijke huis aan huis bladen en de provinciale website. Iedereen heeft zes weken de tijd gehad om een zienswijze in te dienen op het ontwerp. De provincie is van mening dat zij hiermee belanghebbenden voldoende in de gelegenheid heeft gesteld om tijdig en zorgvuldig te kunnen reageren. Over de procedure van vaststelling NBP worden landelijk afspraken gemaakt in verband met het tijdig kunnen openstellen van budgetten voor het ANLb en natuurbeheersubsidies.	
--	--	--

handelingsalternatieven voor agrarische ondernemers én brengt meer samenhang tussen natuur in het NNN en daarbuiten. Advies: verwerk het transitiepad extensivering én de overgangszones als specifieke toepassingscategorieën voor agrarisch natuur-, landschap- en waterbeheer (met eigen aanvullende middelen); de uitwerking van de exacte locaties wordt in het DPLG uitgewerkt 2. Door de huidige verwoording in het NBP wordt een harde scheiding weergegeven tussen natuur en landbouwgronden waarbij het onbedoeld doet voorkomen dat natuur niet beheerd kan worden door agrariërs en/of particuliere grondeigenaren. Ter illustratie: de titel kan ook "Ontwerp (Agrarisch) Natuurbeheerplan" heten. De praktijkervaringen vanuit onze deelnemers (zie Voortgangsrapportage beheerjaar 2023 van AND) laten juist zien dat landbouw en natuur hand in hand kunnen gaan. Met hart voor natuur én het boeren brengen zij natuur inclusief ondernemen in de praktijk en spelen in op een duurzame toekomst. Maar hoe is de gewenste transitie naar een toekomstbestendige Drentse landbouw mogelijk voor Drentse agrariërs als steeds meer landbouwgrond wordt afgenomen? Hoe kunnen boeren nog kiezen voor natuur als op "om te vormen percelen voor natuur" geen agrarisch natuurbeheer in de vorm van ANLb is toegestaan in het NBP, en daarmee een zachte overgang tussen landbouw en natuur wordt geblokkeerd Juist de overgangsgebieden en ruilgronden van Prolander lenen zich voor de Drentse Opgave. Door als overheid mee te gaan bewegen met haar inwonende grondeigenaren openen er mogelijkheden om landbouw en natuur lokaal te verbinden. Door de huidige blokkade op te heffen kunnen belangrijke natuurlijke verbindingen worden gerealiseerd tussen landbouw en natuur waardoor een robuust natuur netwerk kan ontstaan van aaneengeschaalde natuurgebieden. In het bijzonder vraagt indiener om het beëindigen van het omvormen van landbouwgronden tot natuur buiten de NNN (label ambitienatuur). Die landbouwgronden zijn hard nodig om de boer van de toekomst de	4. Afspraken over de beleids- en beheermonitoring hebben betrekking op het landelijk Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL), hetgeen nu niet ter visie ligt en niet eenzijdig door de provincie Drenthe aangepast kan worden. Het maakt geen deel uit van de procedure van het ontwerp NBP 2025. 5. Om de gewenste ecologische effectiviteit te bereiken zijn bij het begrenzen van de agrarische leefgebieden keuzes gemaakt. De provincie heeft een aantal criteria gehanteerd om te komen tot de begrenzing. Het gaat hier onder andere om criteria t.a.v. de aanwezigheid van doelsoorten en dichtheden van doelsoorten, voldoende openheid, omvang en connectiviteit, beleidskaders en financiën. De criteria zijn deels internationaal, landelijk en provinciaal bepaald en een gebiedsproces heeft geleid tot begrenzing van leefgebieden. Deze criteria zijn opgenomen in de tekst (hoofdstuk 4) van het NBP. In het kader van het NBP 2023 is het leefgebied Dooradering al aanzienlijk uitgebreid. Alle gebieden buiten de leefgebieden Open grasland en Open Akkerland zijn begrensd als Dooradering. De overlap van de leefgebieden Dooradering en Open Akkerland beperkt zich momenteel tot oude essen. Botanisch akkerbeheer op oude essen kan namelijk een meerwaarde opleveren voor het akkervogelbeheer. Overlap voor inzet mbt de specifieke doelsoorten Dooradering en Open akkerland	
---	---	--

kans te bieden om te extensiveren en om een verdienmodel op te bouwen met het scheppen van natuurwaarden. Daarnaast zijn gronden die momenteel in eigendom van Prolander zijn ook hard nodig om voldoende cgrondgebondenheid te realiseren. Door de plaatselijke agrariërs zeggenschap te geven/laten behouden over hun omgeving, sterkt het draagvlak voor (cultuur)natuurbehoud en is er 24/7 een beheerder nabij. Juist door de verantwoordelijkheid van het landschapsbeheer bij de landeigenaar te behouden, wordt deze ondernemer gestimuleerd om langjarige duurzame investeringen te doen in het landschap teneinde zijn bedrijf natuur inclusief te kunnen maken met voldoende grondgebondenheid. Advies: regulier Natuurbeheer is afhankelijk van overheidssubsidie en dreigt verloren te gaan als subsidiestromen wegvallen; behoud in het landschap daarom zoveel mogelijk agrarische gronden. Door te investeren in gecombineerde verdienmodellen (zoals agrarisch + natuur) worden toekomstbestendige (betaalbare en gedragen) investeringen gedaan in het landschap. Advies: gebiedsprocessen en herverkaveling duren lang. Prolander beheert hiervoor veel ruilgronden namens de provincie. Deze ruilgronden kunnen door de provincie goed ingezet worden voor hun missie om natuurinclusief ondernemen te stimuleren (en het goede voorbeeld te geven). Zolang de gronden op naam staan van Prolander, adviseert indiener om een duurzaamheidsparagraaf op te nemen bij de verpachting en het perceel onder te brengen in de subsidiabele oppervlakte van ANLb 3. Het NBP vermeldt dat het geen bindende regels of verplichtingen voor burgers bevat. Echter de labelling voor ambitienatuur heeft wel degelijk gevolgen voor de agrarische grondeigenaar (=burger) door onder meer het uitsluiten van agrarisch natuurbeheer (ANLb). Indiener heeft sterk de indruk dat nu en in eerdere jaren lang niet alle betrokken grondeigenaren verzocht hebben om hun landbouwgrond "om te vormen naar natuur". Aan de vooravond van een ingrijpende transitie	heeft met name betrekking op de kleinschaliger zandgronden van het Drents Plateau. Uw voorstel voor uitbereiding van de overlap van het leefgebied Dooradering en Open Akkerland nemen we deels over, specifiek voor het Drents Plateau en het gebied rond Bargerveen dat als Natura 2000 gebied van belang voor de Grauwe Klauwier. Bij de hoogveenontginningsgebieden is openheid van belang, zowel vanuit landschappelijk als ecologisch oogpunt. 6. Zoals in de zienswijze gemeld is in het ontwerp natuurbeheerplan 2025 al een forse aanpassing op de kaartbijlage geweest door de Landschapstypen buiten NNN van de beheertypen- en ambitiekaart te verwijderen met als doel de foutmeldingen voor het ANLb te verkleinen. We zijn ons ervan bewust dat het probleem daarmee niet geheel is opgelost. Extra aanpassingen op de beheertypenkaart werkt door op het gehele systeem, bijvoorbeeld voor terreinen waar natuursubsidie is verstrekt, het NNN en de landelijke afspraken die zijn gemaakt over het gebruik van kaartlagen. We hebben op basis van uw ingediende bestand een selectie moeten maken op basis van omvang, inhoud en doorwerking. We hebben de wijzigingen deels overgenomen. 7. Landelijk zijn ecologische instapcriteria geformuleerd voor open akkerland (zie H4.3). Het is van belang dat er inhoudelijk goede	
---	--	--

in de landbouw waarbij zorgvuldigheid en vertrouwen het proces moeten dragen, meent indiener dat het belangrijk is om alle belanghebbenden nadrukkelijk uit te nodigen om kennis te nemen van het NBP en desgewenst een zienswijze in te dienen. Indiener vraagt ons daarom om in het lopende proces een tussenstap te nemen en de ter inzagelegging te verlengen voor individuele belanghebbenden. Zij die te maken krijgen met een wijziging van de status van hun landbouwgrond(en) dienen nadrukkelijk én tijdig individueel geïnformeerd en geattendeerd te worden op de mogelijkheden van het indienen van een zienswijze. Die werkwijze straalt zorgvuldigheid en vertrouwen uit. 4. Het NBP geeft aan dat het agrarisch natuurbeheer beleidsmonitoring wordt uitgevoerd door de provincie. (Beleidsmonitoring wordt door de Terrein Beherende Organisaties (TBO's) zelf uitgevoerd!) Daarnaast voert AND beheermonitoring uit. Dit betekent dat de provincie, de TBO's en het collectief allen een eigen monitoringssystematiek hebben en uitvoeren. Elke vorm van monitoring heeft zijn eigen doelen maar het is wel gewenst dat data goed te vergelijken zijn en er managementinformatie uit gegenereerd kan worden voor het verbeteren van het beheer. Indiener verzoekt ons om te onderzoeken hoe beleids- en beheermonitoringen te verbinden zijn met het doel om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen om publieke middelen zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten en te verantwoorden. 5. In het NBP wordt binnen leefgebied Dooradering doelsoorten benoemd die ook (en soms zelfs exclusief) voorkomen binnen leefgebied Open Akkerland. Denk bijvoorbeeld aan kamsalamander en knoflookpad. Het gaat hierbij niet om 1 of 2 focusgebieden, maar deze doelsoorten zijn rijkelijk verspreid binnen leefgebied Open Akkerland. Helaas mogen de doelsoorten van Leefgebied Dooradering niet worden bediend vanuit leefgebied Open Akkerland. Voor een overzicht van	beheerclusters worden gerealiseerd. De focus van de ANLb middelen is gericht op structurele gebiedsgerichte inzet. Het is van belang op te prioriteren op minimaal 5% beheermaatregelen in de beheerclusters. Het zou een aanzienlijke meerwaarde hebben om de beheerclusters te versterken met ecoregelingen, water- en klimaatmaatregelen, bufferstroken e.d.	
--	--	--

exclusieve doelsoorten uit leefgebied Dooradering die voorkomen in leefgebied Open Akkerland heeft indiener een bijlage I Doelsoorten Dooradering in Leefgebied Open Akker bijgevoegd. Indiener vraagt om uitbreiding van het leefgebied Dooradering door dit leefgebied te leggen over het leefgebied Open Akkerland. (Ter inspiratie kan de provincie Groningen als voorbeeld dienen hoe zij het leefgebied Dooradering heeft begrensd). 6. NBP: "Voor het Agrarisch natuurbeheer (ANLb), als onderdeel van het GLB, zijn landelijk de data van het Agrarisch Areaal Nederland (AAN-laag) geïntegreerd in de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT). De (buiten)grenzen van natuurterreinen (natuur- en landschapsbeheertypen) zijn echter ingetekend op basis van de Top10NL kaart. Uit onderzoek is gebleken dat deze begrenzing nog niet ingetekend kan worden in het BGT. Gebruik van verschillende onderleggers bij de intekening leidt echter voor het ANLb tot overlap. Dit heeft veel foutmeldingen en extra uitvoeringslasten tot gevolg.... Om dit uitvoeringsprobleem op te lossen is de keuze gemaakt om buiten het NNN de landschapstypen en kleine beheereenheden niet langer op te nemen op de beheertypen- en ambitiekaart..." NNN: "Voor het maken van kaarten gebruiken we een topografische kaart als basis. Een topografische kaart geeft het landelijk gebied beter weer dan een kadastrale kaart. De begrenzing van deze topografische kaart kan daarom wat afwijken ten opzichte van de kadastrale kaart." AND is positief over bovenstaande keuze binnen het NBP. Hierdoor zijn veel foutmeldingen voorkomen voor de toekomst. Echter bij de overige begrenzing tussen natuur- en agrarische grond blijft RVO na intekening foutmeldingen generen. Indiener vraagt een aanpassing van de perceelsgrenzen in het NBP en het NNN. Indiener voegt zoals ambtelijk afgesproken bijlage II shapefile buiten leefgebied toe van percelen waarbij een aanpassing van de		
---	--	--

begrenzing noodzakelijk is. Graag is indiener bereid het bestand op perceelniveau nader toe te lichten. 7. In het Natuurbeheerplan is een instapeis geformuleerd van minimaal eis van 5% dichtheid in clusters binnen het leefgebied Open Akkerland. Deze interpretatie houdt enkel rekening met ANLb beheermaatregelen. In de praktijk stagneert hierdoor de ontwikkeling van nieuwe clusters binnen het leefgebied. Er is namelijk tijd nodig om voldoende boeren voor deelname in een clusters te interesseren. Daarnaast geldt sinds 2023 dat de agrariërs in het cluster ook in moet spelen op het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) met Conditionaliteiten (waaronder het verplicht braakleggen van 4% van het bouwareaal), de Ecoregeling en het 7e Actieprogramma Nitraat (het verplicht leggen van bufferstroken langs watergangen). Ook de maatregelen uit het Nieuwe GLB scheppen een habitat die tezamen met het ANLb bijdragen aan het versterken van de doelsoorten. Hiermee is in het NBP geen rekening gehouden Indiener vraagt om de dichtheid van 5% als streefcijfer te herdefiniëren en/of bij de interpretatie alle beheermaatregelen ter versterking van de doelsoorten uit het leefgebied Open Akkerland te betrekken.		
19.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<u>N.a.v. mondelinge zienswijze 24 mei 2024:</u> Indiener heeft het NSW landgoed Voskamp bij Annen gekocht. Het landgoed heeft nog geen huis, maar de optie om op het landgoed te wonen is vastgelegd in het omgevingsplan. Indiener heeft nog geen bouwvergunning, maar gaat na de zomer het proces opstarten. Op de beheertypenkaart van het Natuurbeheerplan staat de agrarische percelen van het landgoed ingetekend als droog bos. Indiener verzoekt de	Indiener geeft terecht aan dat gedeelten van zijn agrarisch perceel geen natuur betreft. Het perceel is onterecht ingetekend op de beheertypen- en ambitiekaart van het ontwerp NBP 2025. Wij nemen het voorstel over en halen de betreffende gedeelten van het agrarische perceel van de beheertypen- en ambitiekaart.	Aanpassen beheertypen- en ambitiekaart.

provincie om de beheertypekaart aan te passen naar de werkelijkheid. De bouwka-vel heeft ook dezelfde aanduiding. Het landgoed ligt binnen het NNN. Indiener verzoekt de provincie om zijn huiskavel van de NNN kaart af te afhaken, want andere huizen in de omgeving (voor bij de weg) zijn ook geen onderdeel van het NNN.	Indiener heeft voor zowel het ontwerp NBP 2025 als de ontwerp NNN-kaart een zienswijze ingediend. De vraag over het Natuurnetwerk Nederland wordt beantwoord in de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	
20. AgriPlaza Makelaars		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Middels deze weg wil indiener graag een zienswijze willen indienen voor het perceel Anloo W 79, kadastrale grootte 76800 m². Momenteel heeft circa de helft van het perceel de bestemming Natuur en de overige helft heeft de bestemming Agrarisch – Esdorpenlandschap. Middels deze zienswijze zou indiener graag een verzoek willen indienen om het gehele perceel om te vormen naar de bestemming Natuur. De motivering hiervan heeft te maken met de omliggende percelen. Deze percelen hebben allemaal de bestemming Natuur en het om te vormen perceel ligt in een bosrijk gebied. Hierdoor is het amper tot bijna niet geschikt om perceel Anloo W 79 te gebruiken als bestemming Agrarisch. Tevens ligt het perceel in het NNN (natuurnetwerk Nederland) gebied.	In het kader van de Drentse Bomen- en Bossenstrategie, waarin de provincie de ambitie heeft om meer bos te realiseren, kunnen wij ons voorstellen dat dit perceel (op termijn) wordt omgezet naar bos. Provincie gaat graag in gesprek met eigenaar om de mogelijkheden te verkennen. Het perceel krijgt de aanduiding N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. Indiener heeft voor zowel het ontwerp NBP 2025 als de ontwerp NNN-kaart een zienswijze ingediend. De vraag over het Natuurnetwerk Nederland wordt beantwoord in de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart
21. St. tot Behoud van de Drentse Schaapskudden		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Op 26 maart 2024 hebben wij het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2025 (NBP 2025) vastgesteld. In het NBP staat aangegeven waar in Drenthe welke (agrarische) natuur aanwezig is of ontwikkeld kan worden. Er staat beschreven hoe deze natuur beheerd en gerealiseerd kan worden en welke mogelijkheden er geboden worden voor landschapsonderhoud. Dit is het kader voor de subsidieverlening in het kader van SNL.	Het SNL biedt de provincies de mogelijkheid om toeslagen open te stellen. Deze toeslagen zijn aanvullend op de beheersubsidie. Eén van deze toeslagen is de schaapskudde toeslag. Echter heeft de provincie deze toeslag, evenals de	Geen

Van 5 april tot en met 16 mei 2024 ligt het ontwerp NBP 2025 (digitaal) ter inzage. Tijdens de periode van terinzagelegging kan een ieder een zienswijze in dienen. De Stichting Behoud van de Drentse Schaapskudden dient met deze brief en bijlagen een zienswijze in. De Drentse schaapskuddes luiden de noodklok! Drenthe, heide en schaapskuddes onlosmakelijk met elkaar verbonden. In Drenthe zijn de vochtige en droge heidevelden de meest belangrijke en kenmerkende natuurgebieden van de provincie. Het zijn de iconen van het Drentse landschap, zowel in de zin van natuur en biodiversiteit, maar zeker ook vanuit een historisch perspectief. Samen met de hunebedden, grafheuvels en hoogvenen vormen ze het cultuurhistorisch geweten van de provincie. Daarnaast zijn ze met de beekdalen de ruggengraat van het Nationaal Natuurnetwerk in Drenthe en zijn de meeste internationaal erkende Natura 2000 natuurgebieden. De heidevelden zijn een cultuurlandschap, waarbij een intensief beheer van begrazen, maaien, branden, opslag verwijderen en kleinschalig plaggen essentieel is. In dit scala van beheermaatregelen is in Drenthe door o.a. de schaal van de gebieden en het ontbreken van wilde grazers, de begrazing door schapen en runderen de meest effectieve beheermaatregel. Naast hun inzet als grazers zijn Drentse heideschapen in de vorm van de gescheperde kuddes een belangrijke vingerwijzing naar het ontstaan van het Drentse esdorpenlandschap. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de Drentse economie, recreatie en samenleving zich heeft verbonden aan het idyllische Plaatje van de gescheperde schaapskuddes op de heide. De Drentse heiderassen behoren tot de zeldzame Huisdierrassen, zeg maar levend erfgoed. Het ambacht herder is erkend als Cultureel Erfgoed evenals het besturen van de Stichtingen. Op 8 november 2023 is door PS besloten de subsidieverordening natuur- en landschapsbeheer Drenthe 2016 te wijzigen;	toezichtsbijdrage, niet opengesteld. Dit heeft de volgende redenen: - De provincie heeft onvoldoende budget om de schaapskudde toeslag voor heel Drenthe te financieren. - De toeslag kan alleen aangevraagd worden door (gecertificeerde) beheerders van natuurterreinen. - Geen zekerheid of de beheerders de Drentse schaapskuddes opdracht geven voor begrazing. Grote terreinbeheerders hebben aanbestedingsregels en kunnen niet 1 op 1 werk gunnen. Dit is de reden dat de provincie Drenthe afzonderlijke afspraken heeft gemaakt met de gescheperde schaapskuddes. Hierdoor blijven de kosten voor de provincie binnen het beschikbare budget. Daarnaast krijgen de schaapskuddes rechtstreeks de subsidie waardoor ze niet afhankelijk zijn van beheerders. Dit is een goede oplossing voor de gescheperde schaapskuddes. Echter zijn de kosten de afgelopen jaren fors gestegen, maar de subsidie niet. Hierdoor komt het voortbestaan van de gescheperde schaapskuddes (opnieuw) onder druk te staan. Wij zijn daarom in gesprek met de schaapskudde om de huidige subsidieregeling te wijzigingen en mogelijkheden aan het verkennen of wij het beschikbare budget kunnen verhogen. Dit is volgens de provincie de enige manier waarop de provincie een betaalbare (en duurzame) oplossing kan bieden.	
---	--	--

Er is een tweede lid toegevoegd, luidende: <u>C Artikel 2.2. wordt als volgt gewijzigd:</u> Lid 2. In aanvulling op de subsidie als bedoeld in het eerste lid, onder a, kan een bijdrage worden verstrekt voor: a. begrazing van het natuurterrein door een gescheperde schaapskudde Met deze wijziging van de subsidieverordening sluit Drenthe ook op dit onderdeel aan bij de lijn, die vanuit het IPO in 2014 is overeen gekomen, om het natuur- en landschapsbeheer met een landelijke subsidieregeling te ondersteunen. Echter, het is zeer teleurstellend, en eigenlijk ook onbegrijpelijk, dat in het eerder genoemde Natuurbeheerplan 2025 op blz. 18, paragraaf 3.3. het volgende staat aangegeven: 3.3 Schaapskuddes In december 2015 hebben Provinciale Staten een nieuwe voorziening voor 10 gescheperde schaapskuddes in Drenthe vastgesteld, met als resultaat een duurzame oplossing voor de instandhouding van deze gezichtsbepalende gescheperde schaapskuddes in Drenthe. Goed dat deze regeling is aangepast maar deze regeling helpt de schaapskuddes niet als deze regeling niet wordt open gesteld voor de Drentse gescheperde kuddes. In bijgevoegde bijlage bij deze zienswijze wordt uitvoerig uiteengezet, waarom de in paragraaf 3.3. genoemde 'duurzame oplossing' geenszins als duurzaam is te betitelen. Inmiddels staat de 10 schaapskudden, die met deze voorziening financieel worden ondersteund, het water tot aan de lippen. Deze voorziening kent nu een omvang van ca. € 50.000 per gescheperde kudde, terwijl bij toepassing van de in uw verordening genoemde 'bijdrage voor het begrazen van het natuurterrein door een gescheperde schaapskudde' een landelijk door het IPO vastgestelde hoogte voor droge en vochtige heide per hectare € 418 bedraagt. Omgerekend is dat voor de Drentse schaapskudden, per kudde, in de orde grootte van € 150.000.	Provincie gaat niet mee in het verzoek van indiener om de tekst onder paragraaf 3.3 Schaapskuddes uit het Natuurbeheerplan te halen.	
---	---	--

De berekende toeslag gescheperde schaapskuddes komt volledig overeen met de gemiddelde exploitatie kosten van de kuddes in Drenthe. Indiener dringt er bij ons ten zeerste op aan om de toeslag gescheperde schaapskuddes op te nemen in uw Natuurbeheerplan versie 2025 en deze toeslag ook open te stellen vanaf het boekjaar 2025. Voor een uitgebreidere toelichting op noodkreet van indiener, om de toelage voor gescheperde schaapskuddes alsnog toe te voegen aan het Natuurbeheerplan 2025 en volgende jaren, verwijst indiener ons graag naar de bijgevoegde toelichting op de zienswijze "De Drentse schaapskuddes luiden de noodklok!" met 2 bijlagen. Indiener is uiteraard bereid een nadere toelichting te geven op deze zienswijze.		
22. Hoogstra-van Dam VOF		
Zienswijze		
Stond altijd als blijvend grasland op papier onder code 12.02 of 12.05. Daarmee glb subsidie aan te vragen om kosten van beheer te dekken. Nu staat het als 12.06 op papier. Is niet conform het werkelijke gebruik en niet geldig om glb subsidie op aan te vragen en dus niet kosten dekkend. Ecoduct wordt actief gemaaid en beweid om te voorkomen dat het juist een ruigteveld wordt. Graag code aanpassen naar 12.02.	Indiener heeft de gronden in pacht van Stichting Het Drentse Landschap. Het Drentse Landschap heeft in het verleden de provincie verzocht om het natuurbeheertype voor deze percelen te wijzigingen in N12.06 Ruigteveld. Het betreft hier echter een grensgeval. Het perceel kan voor beide natuurbeheertypen (N12.02 en N12.06) in aanmerking komen. Alleen de eigenaar of erfpachter kan een verzoek indienen voor het wijzigingen van een natuurbeheertype. Wij hebben het verzoek van indiener voorgelegd aan Het Drentse Landschap. Zij zien geen bezwaar in de voorgestelde wijziging van indiener. Provincie neemt het voorstel van indiener over omdat het een actualisatie van het ontwerp NBP 2025 betreft.	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart
23.		

Zienswijze		
Bij deze wil indiener een verzoek indienen aangaande het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe dat door ons tot en met 16 mei 2024 ter inzage is gelegd. Bij deze verzoekt indiener ons een aantal percelen toe te voegen in het Natuurbeheerplan Drenthe versie 2025, gelegen ten oosten van het dorp Hollandscheveld. De reden hiervan is dat indiener van plan is deze percelen duurzaam aan de landbouw te onttrekken ten behoeve van der realisatie van nieuwe natuur en/of bos. Deze percelen liggen tegen bestaande bossen aan en dienen tevens ter versterking van het bosgebied Hollandscheveld. Het betreffen de navolgende percelen: Noordkant Rechduit: Kadastraal bekend: gemeente Hoogeveen, sectie K, nummers: 2758, 2759 en 2760. Boswijk: Kadastraal bekend: gemeente Hoogeveen, sectie L, nummers: 4212 en 3166. Nabij Oostwijk: Kadastraal bekend: gemeente Hoogeveen, sectie L, nummers: 245, 246, 4147, 5100 en 5101. Brouwerswijk: Kadastraal bekend: gemeente Hoogeveen, sectie L, nummers: 791 en 792.	De percelen K2758, K2759 en K2760 bij Noordkant Rechduit, het perceel L4212 bij de Boswijk en de percelen L791 en L792 sluiten aan de west- en zuidzijde op bestaand bosgebied. De ambities van de indiener passen bij de doelen van de Drentse Bomen- en Bossenstrategie, waarin de provincie de ambitie heeft om meer bos te realiseren. Bosontwikkeling op deze locatie past tevens binnen het natuur- en landschapsbeeld Wij gaan gedeeltelijk mee in het verzoek van indiener en voorzien de percelen K2758, K2759 en K2760 bij Noordkant Rechduit, het perceel L4212 bij de Boswijk en de percelen L791 en L792 met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. Het perceel L3166 bij de Boswijk en de percelen L245, L246 en L4147 bij de Oostwijk sluiten niet aan bestaand bosgebied. Deze liggen geïsoleerd in het landelijk gebied en dragen niet bij aan een robuust natuursysteem. Daarom worden deze percelen niet meegenomen. De percelen L5100 en L5101 konden wij niet terug vinden op de kadastrale kaart. Indiener heeft voor zowel het ontwerp NBP 2025 als de ontwerp NNN-kaart een zienswijze ingediend. De vraag over het Natuurnetwerk Nederland wordt beantwoord in de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart

24.		
Zienswijze		
Bij deze verzoekt indiener ons een aantal percelen toe te voegen in het Natuurbeheerplan Drenthe versie 2025, gelegen ten oosten van het dorp Hollandscheveld. De reden hiervan is dat indiener van plan is deze percelen duurzaam aan de landbouw te onttrekken ten behoeve van der realisatie van nieuwe natuur en/of bos. Deze percelen liggen tegen bestaande bossen aan en dienen tevens ter versterking van het bosgebied Hollandscheveld. Het betreft de navolgende percelen: De Korte Wijkjes: Kadastraal bekend: gemeente Hoogeveen, sectie L, nummers: 408, 409, 412, 413, 414, 2849, 2851 en 3328.	De percelen van indiener sluiten aan de westzijde op bestaand bosgebied. De ambities van de indiener passen bij de doelen van de Drentse Bomen- en Bossenstrategie, waarin de provincie de ambitie heeft om meer bos te realiseren. Bosontwikkeling op deze locatie past tevens binnen het natuur- en landschapsbeeld. Wij gaan mee in het verzoek van indiener en voorzien de percelen met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. Indiener heeft voor zowel het ontwerp NBP 2025 als de ontwerp NNN-kaart een zienswijze ingediend. De vraag over het Natuurnetwerk Nederland wordt beantwoord in de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart
25. St. Bosch en Vaart Vries		
Zienswijze		
De Stichting Bosch en Vaart, statutair gevestigd te Vries wil met deze zienswijze gebruik maken van de mogelijkheid te reageren op ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe 2025. De Stichting heeft de afgelopen jaren een tweetal monumenten en omringende gronden verworven in het Reestdal. In samenspraak met de Provincie is het mogelijk geweest om vrijwel alle gronden d.m.v. de SKNL-regeling om te vormen van landbouw naar natuur. Dit betreft o.a. gronden in Eesinge. De voorbereidingen voor de restauratie van het bijbehorende	Het verzoek van indiener is om het perceel C4804 op de ambitiekaart met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur te voorzien. Het perceel is onderdeel van het NNN en momenteel in landbouwkundig gebruik. Gezien de ligging van het perceel, aansluitend op natuurgrond, draagt omvorming naar natuur bij aan de robuustheid van de natuur. De provincie	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart

historische Evesingehuis (Rijksmonument) zijn in volle gang. De bezittingen van onze Stichting in Eesinge vormen gezamenlijk met eigendommen van de Stichting Het Drentse Landschap (de historische boerderij Eesinge waarin het Hospice Eesinge is gevestigd, met omringende grond) een gezamenlijk NSW-landgoed. Hierdoor heeft de historisch belangwekkende buurtschap Eesinge met beide boerderijen en omringende grond in zijn geheel een beschermde status als landgoed gekregen, als onderdeel van het Reestdal. De Stichting Bosch en Vaart, statutair gevestigd te Vries wil met deze zienswijze gebruik maken van de mogelijkheid te reageren op ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe 2025. Het gehele landgoed valt binnen het NNN. Dat geldt dus ook voor de bezittingen van het landgoed Bosch en Vaart. Dit betreft de percelen kadastraal bekend Meppel, sectie C, nummers 4810, 4807, 4225, 4636 en 4804. Vrijwel het gehele landgoed bestaat uit natuur, maar helaas vormt het perceel Meppel, sectie C, nummer 4804 hierop een uitzondering. Dit perceel is formeel nog steeds landbouwgrond en heeft helaas niet de aanduiding N00.01 op de kaart van het Natuurbeheerplan zodat het niet omgevormd kan worden van landbouw naar natuur. Indiener heeft de afgelopen jaren geprobeerd het perceel zo goed mogelijk te beheren in overeenstemming met het karakter van het totale landgoed. Graag zou indiener het beheer als natuurgebied voor de toekomst willen borgen door deze laatste landbouwenclave definitief om te vormen naar natuur. Er kan dan definitief een verschrallingsbeheer worden ingezet, hetgeen ook een positief effect zal hebben op de kwelstroom naar het Reestland. Het perceel is volledig gelegen binnen de kleinschalige landschappelijke structuur van het landgoed en maakt, zowel landschappelijk als natuurwetenschappelijk, integraal deel uit van het Reestdal. Het gaat slechts om een beperkte oppervlakte van 1,33.05 ha. Het feit dat dit perceel is gelegen binnen de NNN begrenzing lijkt een goed aanknopingspunt om te kiezen voor definitieve functieverandering van	staat positief tegenover het voorstel van indiener om het perceel te begrenzen op de ambitiekaart met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur.	
---	--	--

landbouw naar natuur. Belangen van aangrenzende landbouwers zijn hier niet in het geding omdat het perceel al deel van het landgoed uitmaakt. In de ogen van indiener is het niet wenselijk en onlogisch om dit perceeltje binnen het landgoed, c.q. dit deel van het Reestdal, blijvend als “landbouwenclave” in stand te houden. Daarom wil indiener ons verzoeken het perceel Meppel, sectie C, nummer 4804 met een kadastrale oppervlakte van 1,33.05 ha. op te nemen als N00.01 op de Ambitiekaart met het beheertype N12.02 op de Beheertypenkaart in het Natuurbeheerplan 2025.		
26.		
Zienswijze		
Bij deze wil indiener een verzoek indienen aangaande het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe dat door ons tot en met 16 mei 2024 ter inzage is gelegd. Bij deze verzoekt indiener ons een aantal percelen toe te voegen in het Natuurbeheerplan Drenthe versie 2025, gelegen ten oosten van het dorp Hollandscheveld. De reden hiervan is dat indiener van plan is deze percelen duurzaam aan de landbouw te onttrekken ten behoeve van der realisatie van nieuwe natuur en/of bos. Deze percelen liggen tegen bestaande bossen aan en dienen tevens ter versterking van het bosgebied Hollandscheveld. Het betreft de navolgende percelen: Zuidkant Brouwerswijk: Kadastraal bekend: gemeente Hoogeveen, sectie L, nummers: 2105, 2106, 787, 788, 789, 4231, 4238 en 4239.	De percelen van indiener sluiten aan de zuidzijde op bestaand bosgebied. De ambities van de indiener passen bij de doelen van de Drentse Bomen- en Bossenstrategie, waarin de provincie de ambitie heeft om meer bos te realiseren. Bosontwikkeling op deze locatie past tevens binnen het natuur- en landschapsbeeld. Wij gaan mee in het verzoek van indiener en voorzien de percelen met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. Indiener heeft voor zowel het ontwerp NBP 2025 als de ontwerp NNN-kaart een zienswijze ingediend. De vraag over het Natuurnetwerk Nederland wordt beantwoord in de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart
27. St. Het Drentse Landschap		
Zienswijze		

De Stichting Het Drentse Landschap wil met deze zienswijze gebruik maken van de mogelijkheid te reageren op ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe 2025. <i>1) Kleine wijzigingen op de beheertypekaart</i> Indiener heeft verdeeld over de gehele provincie voorstellen voor, veelal kleine, wijzigingen op perceel niveau. Deze wijzigingen heeft indiener opgenomen in een shapefile die als bijlage bij deze email is meegezonden. <i>2) Gebiedsproces Oude diep</i> In het kader van het gebiedsproces Oude Diep zijn afspraken gemaakt over een wijziging van de NNN-begrenzing in de Roode Brand en de Zuidmaten. Geconstateerd moet worden dat deze door alle betrokken partijen onderschreven wijzigingen niet op de juiste wijze vertaald zijn op de Ambitiekaart en de beheertypenkaart. Op de Ambitiekaart staat de Roode Brand ten onrechte nog steeds volledig als N00.01 op kaart en in de Zuidmaten ontbreekt juist een oppervlakte die als N00.01 moet worden toegevoegd. Daarnaast moet nog worden opgemerkt dat het perceel in de Roode Brand dat voorheen eigendom van HDL was (met de huidige kadastrale nummers Beilen S 986 en 987) nog steeds een beheertype heeft op de Beheertypenkaart. Op basis van bovengenoemde afspraken in het gebiedsproces zou in ieder geval perceel 986 nu geen beheertype meer moeten hebben omdat het buiten de begrenzing is komen te liggen. Indiener wil ons verzoeken de beheertypenkaart en de Ambitiekaart voor de Zuidmaten en de Roode Brand in overeenstemming te brengen met in het gebiedsproces gemaakte afspraken. <i>3) Ambitiekaart in relatie tot SKNL aanvragen uit 2023</i> In 2023 heeft indiener een aantal percelen omgevormd in kader van SKNL. Deze percelen hebben op de ambitiekaart een ander type staan dan afgesproken in de SKNL-beschikkingen. Het gaat om de kadastrale percelen: Havelte P 252, Beilen S 974 en S 977, Beilen T 1587, Zuidlaren K 1138, Borger K 2359, K 2361 en K 2362, Borger N 1944, Zuidlaren L 740, Borger N 1451.	1) De aangeleverde wijzigingen betreffen een actualisatie van het ontwerp NBP 2025. De wijzigingen worden voor een groot deel overgenomen op de beheertypen- en ambitiekaart. Een aantal voorgestelde wijzigingen betreft grenscorrecties. Met de intekening van deze percelen wijkt indiener af van de topografische grenzen. Landelijke afspraak is om bij de intekening van de percelen topografische ondergrond (TOP10NL) te hanteren. De wijzigingen zijn in omvang gering, waardoor wij de topografische grenzen blijven hanteren. Deze voorstellen worden dan ook niet overgenomen. 2) De afspraken uit het gebiedsproces Oude Diep voor de deelgebieden Roode Brand en Zuidmaten waren deels al doorgevoerd. Indiener merkt terecht op dat er nog enkele fouten in de kaart zitten. Wij passen de begrenzing aan conform de afspraken uit het gebiedsproces. 3) In het afgelopen jaar heeft indiener tevens een tiental percelen omgevormd naar natuur. Op de ambitiekaart stonden deze percelen nog aangeduid met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur. De percelen zijn inmiddels natuur en worden nu ingericht. De beheertypen- en ambitiekaart worden aangepast op de gerealiseerde beheertypen.	Aanpassen beheertypenkaart en ambitiekaart
--	--	---

Het bosgedeelte van de aankoop van perceel Borger K 494 staat in zijn geheel niet op de kaart. Indiener verzoek ons zijn voorstellen uit de zienswijze mee te nemen in het definitieve Natuurbeheerplan 2025.	Aangezien deze zienswijze ook betrekking heeft op de NNN-kaart 2024, voegen wij deze zienswijze ook toe aan de Nota van Antwoord NNN-kaart 2024.	
28.		
Zienswijze		
Het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe versie 2025 geeft aanleiding tot het volgende: <u>1) Watersteeg Uffelte</u> Langs de Watersteeg in Uffelte staan 2 kikkerpoelen aangegeven. In werkelijkheid is sprake van 4 kikkerpoelen, waarvan 3 periodiek door indiener worden onderhouden. De in het land aanwezige kikkerpoel is in de Tweede wereldoorlog ontstaan als bomkrater. De poelen langs de Watersteeg werden later als drinkpoelen voor het vee gebruikt. Oorspronkelijk ging het om 11 optrekkende percelen. Vanwege de historische betekenis zou indiener deze poelen graag in het plan opgenomen zien worden. <u>2) Woerthe Uffelte</u> Het perceeltje kadastraal bekend gemeente Havelte, sectie M, nummer 172 geldt als een oude Oerthe (akkerbouwlandje) In het oudste kadaster vallen meer van dit soort kleine akkertje te vinden. De weg De Woerthe is naar deze akkertjes vernoemd. Het perceel M, 172 heeft als enige door de ligging alle schaalvergrotingen overleefd. Het perceel is op dit moment in gebruik als schapenweide met een hoogstamboomgaard. Het perceel ligt direct langs een druk bezochte wandel- (knapzak) en fietsroute. In het verleden is al eens de mogelijkheid geopperd voor een picknickplaats en een verdere ontwikkeling van de boomgaard met bijvoorbeeld hazelnootstruiken en een waterpomp. In hoeverre is hiervoor ondersteuning mogelijk?	1)De aangeleverde wijzigingen betreffen een actualisatie van het ontwerp NBP 2025. De kikkerpoelen worden daarom als landschapstype L01.01 Poel en klein historisch water aan de beheertypenkaart en ambitiekaart toegevoegd. 2) Binnen het Subsidiestelsel Natuur en Landschap is alleen subsidie beschikbaar voor het beheer van natuurgebieden. De aanleg van recreatieve voorzieningen vallen hier niet onder. Hiervoor is dus vanuit het Natuurbeheerplan geen ondersteuning mogelijk.	Aanpassen beheertypen-kaart en ambitiekaart

Gelet op de oppervlakte van nog geen 1000 m ² kunnen alle later doorgevoerde schaalvergrotingen in de akkerbouw inzichtelijk worden gemaakt. Toen 1000 m ² en nu tientallen hectares aaneen.		
--	--	--